יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 55 | Łódź, Poniedziałek, 5 marca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, י״ח אדר תרצ״ד | № 55

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס [פון] רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

גרויסע סוחרים-קאנפערענץ

וועגען דער נאוועלע צום אינדוסטריע-געזעץ

דעלעגאציעס פון 40 שטעט בעטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ

וו א ר ש א, 4 (טעלעפאניש)

היינט איז אין צענטר. סוחרים-פאריין (סע-נאטארסקא 22) פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון סוחרים-פאריינען.

אינ׳ם צוזאמענפאהר האבען זיך בעטייליגט דעלעגאציעס פון 40 שטעט.

דער צוזאמענפאהר איז גערופען געווארען צוליב די לעצטע גזירות, ווי: קאנצעסיעס אויף האנדעל, קאמף געגען אנאנימען האנדעל, צוואנגס-ארגאניזאציעס און אנד.

מיט רעפעראטען זענען ארויסגעטרעטען דיר. אינזש. זיידעמאן, אדוו. הערץ, ראזענבוים א. אנד. דעם פארזיץ האט געפיהרט סענ. שערעשעווסקי.

פון לאדז האבען זיך אין דער קאנפערענץ בעטייליגט: פרעז. אינזש. פראשקער, וויצע-פרעזעס יעקב דעגענשטיין, אברהם שטיינשניידער און די-רעקטאר ה. שווארצמאן (פון צענטר. סוחרים-פאר-איין, פיעטריקאווער 10) און אדוו. מארקאוויטש (סוחרים-פאראיין, פיעטריקאווער 73).

אין די רעפעראטען איז אנגעוויזען געווא-רען, אז די נייע גזירות וועלען רואינירען דעם יודישען סוחר־טום. אין דעם זין זענען אנגענומען געווארען בעטשטרעכענדע רעזאלוציעס.

* * *

די ידיעה, אז די סיים-קאמיסיע האט אנ-גענומען דעם פראיעקט איינצופיהרען קאנצעסיעס פאר סוחרים און בעלי-מלאכות האט אין דער יודישער גאס געמאכט דעם אונגע-וועהנליכסטען איינדרוק. ווי מיר ווערען געוואויר, ווערען וועגען דעם אבגעהאלטען בארעטונגען אין סוחרים-פאראיין, האנדווערקער-פערבאנדען, קליינ-הענדלער-פאראיינען, און מען וועט שיקען דעלע-גאציעס צו דער רעגירונג, אז דער געזעץ-פראיעקט זאל אין סיים נישט אנגענומען ווערען, ווייל דאס דראהט דער עקזיסטענץ פון הונדערטער טויזענדער יודישע פאמיליעס. עס וועט וועגען דעם פארקו-מען אנ׳עקסטרע-בארעטונג פון די יודישע דעפו-טאטען, און צו דער בעראטונג וועלען אויך צוגע-צויגען ווערען א רייהע אנדערע אנגעזעהענע כלל-טוער. דאס אנגעמען דעם פראיעקט איז געווען אונערווארטעט, אזוי, אז טייל יודישע צייטונגען האבען פאריגע וואך אנגעזאגט די גוטע בשורה, אז דער פראיעקט איז צוריקגעצויגען געווארען. ליידער האט זיך ארויסגעוויזען פאר ריכטיג די ידיעה, אז דער פראיעקט ווערט יא אנגענומען.

ארום דעם סטאוויסקי-סקאנדאל

פ א ר י ז, 4 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט דער געכטיגער דעקלא-ראציע פונ׳ם מיניסטער שעראן וועגען דעם ריק-ציכטסלאזען פיהרען די אויספארשונג וועגען דער ערמארדונג פונ׳ם ריכטער פרענס, פארזיכערען די „פיגארא״ און די „רעפובליק״, אז בקרוב וועט ענטדעקט ווערען די באנדע וועגען וועלכער עס האט גערעדט דער יוסטיץ-מיניסטער.

פ א ר י ז, 4 (ספ. טעל.)

די פארלאמענטארישע אויספארשונגס-קא-מיסיע וועט מארגען פארהערען א רייהע בעשול-דיגטע און עדות, און צ. א. אויך די פרוי סטא-וויסקי און ראמאנינא. עס האנדעלט זיך וועגען פעסטשטעלען די פערזאן, מיט וועלכער סטאוויסקי איז געווען אין נאהענטע בעציהונגען.

פ א ר י ז, 4 (ספ. טעל.) דער יוסטיץ מיני-סטער שעראן האט היינט אויפגענומען דעם פרא-קוראר ראטאר פון דיאן, מיט וועלכען ער האט אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מכוח דער דערמארדונג פון פרענס׳ן. דער פראקוראר האט ערקלערט, אז אין דעם פאל איז אבסאלוט אויס-געשלאסען די מעגליכקייט פון א זעלבסטמארד.

פ א ר י ז, 4 (ספ. טעל.)

די ענערגישע אויספארשונג אין דער סטא-וויסקי-אפערע דעקט אויף טאג-טעגליך נייע סענ-סאציאנעלע פרטים.

די צאהל פון בעשולדיגטע בעטרעפט איצט 20 פערזאן, פון וועלכע 14 זיצען אין די טורמעס און 6 זענען נאך דערווייל אויף דער פריי.

פ א ר י ז 4 (ספ. טעל.)

דער מיניסטער שעראן האט דערקלעהרט פאר פרעסע-פארשטייער, אז די רעגירונג וועט אנווענדען אלע מיטלען, כדי עס זאל אויפגעקלערט ווערען די פראגע פון פרענס׳עס דערמארדונג.

געבעלס׳עס שלום-רייד

פאר דעם פאריזער „פטי זשורנאל״

פאריז, 4. (ספ. טעל.) „פטי זשורנאל״ פער-עפענטליכט אנ׳אינטערוויו מיט׳ן מיניסטער גע-בעלס, וועלכער האט אונטערגעשטראכען זיין פער-לאנג צו פערשטענדיגען זיך מיט פראנקרייך, און דערקלערט, אז נאכ׳ן ליקווידירען דעם ענין סאאר-געביט וועט שוין דאס טעריטאריאל-פראבלעם נישט טיילען דייטשלאנד פון פראנקרייך.

בנוגע דעם ענטוואפענונגס-פראבלעם, האט גע-בעלס דערקלערט, אז די פראגע פון גלייכבערעכטי-גונג איז פאר דייטשלאנד א פראגע פון לעבען און טויט: דער רוב דייטשע גרעניצען — האט געבעלס געזאגט — זענען אפען, און דערביער שטרעבט דייטשלאנד צו בעזיצען א מעגליכקייט צו גאראנטי-רען איהר זיכערקייט.

געבעלס האט ווייטער אויך אונטערגעשטראכען, אז דער גרעסטער רוב דייטשען האט זיך ארויסגעזאגט פאר היטלערס שלום-פאליטיק, און אז דער דאזיגער פראגראם איז נישט קיין פוסט ווארט, ווייל א ביישפיל דערפון איז דער פאקט פון ליקווידירען די פויליש-דייטשע סכסוכים און אויפן שטח פון מאראלישער ענטוואפענונג.

מזל-טוב

אונזער חשוב׳ן פריינד

חיים העניך גרינער

צו זיין פערלאבונג מיט פרל.

מיניא ליבערמענש

ווינשען מיר א הערציגען מזל-טוב

צעליא און מרדכי

טאנעליכם.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב׳ן פערוואלטונגס-מיטגליד

יוסף טיגער

צוליב׳ן טויט פון זיין

מוטער נ״ע

פוטער-סעקציע ביים צענטר. סוחרים-און פאבריקאנטען-פערבאנד אין לאדז, פיעטריקאווער 10.

לרגלי יובל התמשים של סגן-נשיא הועד שלנו ואחד המיסדים של החברה „בית-מחסה לילדים עבריים והחוה בהלנובק״

ה״ה מר שמואל רייכמאן

אנו מברכים אותו באריכות ימים ושנים, שנות נחת לבריאות, ובעבודה פוריה לטובת מוסדנו, ויזכה לראות בגאולת עמנו השלמה על אדמת-ציון וירושלים.

הועד

של בית המחסה לילדים עברים והחוה בהלנובק.

פאראפינער׳ס

צו שפול-מאשינען

בעקומט מען ביליג אין דער טעכ-נישע שלאסעריי

J. REDER

ליסטאפאד 11/13 .11

(ריג זאכאדניע)

מיין חשוב׳ן פריינד

ה׳ משה קוסעוויצקי (אבער-קאנטאר)

צוליב׳ן טויט פון זיין

פאטער נ״ע

דריק איך אויס דעם אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל.

המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

מ. דארנזשאנסקי.

אגודת ישראל לאדז: פילהארמאניע-זאל, נארוטאוויטשא 20.

נארוטאוויטשא 11

אפטיילונג „קרן הישוב״

מארגען, דינסטאג, פ׳ ויקהל פקודי, דעם 6-טען מערץ ד.י. פינקטליך 8 אווענד קומט פאר

אגרויסע ארץ-ישראל-אקאדעמיע

מיט א גרויסען רעפעראט וועט ארויסטרעטען דער פרעזידענט פון אגודת-ישראל אין פוילען

הר׳ י. מ. לעווין נ״י

עס וועלען אויך אנטיילנעהמען די פוה-רער פון דער לאדזשער אגודה

ה״ה דעפוטאט פרעזעס

ר׳ לייבל מינצבערג,

פרעזעס ר׳ פישל ליבערמאן, רעד. פרנס ר׳ א. נ. פרידענזאן,

פרנס ד. צ. זילבערשטיין און ה׳ יעקב בערלינער.

דער בילעטען-פערקויף אין אגודה-לאקאל (נארוטאוויטשא 11) אין די בורא-שעה׳ן, ווי אויך ביי דער קאסע אין טאג פון דער אקאדעמיע.

די גאלעריע איז ספעציעל רעזערווירט פאר פרויען.

ארײנלאזען קײן אמעריקא

זאל מען פון פוילען יעהרליך איבער 40.000 אימיגראנטען

ניו-יארק, 4. (ספ. טעל.) די פערשפרייטסטע הויפט-צייטונגען „איוונינג דזשורנאל" און „אמעריקאן" ווי אויך די צאהלרייכע הויפט-צייטונגען אויף דער פראווינץ זענען יודער ערשינען מיט ארטיקלען פון ארטור בריסביין, אז באר ווען אמעריקא וועט עפענען איהרע טויערען פאר נייע אימיגראנטען וועט זי קאנען גערעטעוועט ווערען. די דאזיגע צייטונגען ווייזען אן, אז אויף דעם שטח פון אמעריקא קאנען זיך בעזעצען שוין איצט אמוועניגסטענס נאך 100 מיליאן מענשען. עס איז פערהאן א פראיעקט, אז מען זאל צוריק איינפיהרען דעם ערשטען קוואטא-סיסטעם פון יאהר 1922. לויט וועלכען עס האבען געקאנט קומען קיין אמעריקא מעהר ווי 1 מיליאן אימיגראנטען יעהרליך (פון פוילען האבען דעמאלס געקאנט קומען איבער 40 טויזענד יעהרליך). יעדענפאלס די דאזיגע אקציע פון דער הויפט-פרעסע האט ערוועקט גרויסען אינטערעס.

לאיד-דזשארדזש גלעט היטלערן?...

לאנדאן (ספעציעל) לאיד דזשארדזש איז ארויסגעטרעטען מיט אן ארטיקעל, אין וועלכע ער לויבט היטלערן פאר זיין אבמאך מיט פוילען און ער שרייבט, אז אויך צו יודען האט היטלער געענדערט זיין שטעלונג און ער האט אבגעשטעלט די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד. דאס ארטיקעל האט ארויסגערופען גרויס פערוואונדערונג.

יודען-גזירות אין עסטרייך

ווין, 4 (ספ. טעל.)

„דער עסטרייכישער בעאבאכטער" מעלדעט פון אפיציעלע קוועלען, אז די עסטרייכישע רעגירונג בעטראכט איצט א רייה פראיעקטען ווי אזוי צו בעזייטיגען דעם יודישען איינפלוס אין עסטרייך. עס וועלען ארויסגעגעבען ווערען א רייהע געזעצען, וואס וועלען געווענדעט ווערען געגען יודען.

א מאנארכיע אין עסטרייך דראהט מיט מלחמה

ענגלאנד לאזט נישט איינפיהרען אין עסטרייך א קייזער

לאנדאן, 4. (ספ. טעל.) די „נייע פרייע פרעסע" מעלדעט פון בריסעל פאלגענדע טעלעגראמע: די ענגלישע רעגירונג האט האלב-אפיציעל געמעלדעט דעם פרינץ אטא-פאן האבסבורג (וועלכער וויל איצט ווערען עסטרייכישער קייזער), אז צוליב דער געפאהר פון א איראפעאישער מלחמה קאן ענגלאנד נישט צולאזען אונטער די איצטיגע אומשטענדען דאס ווידער אויפשטעלען א מאנארכיע אין עסטרייך, עס זענען פערהאן קלאנגען, אז דאס האט ענגלאנד צוליב געטון היטלער'ן, וועלכער איז געגען דער עסטרייכישער מאנארכיע.

ארעסטירט דער וויצע פרעזעס פון „בני ברית" אין בערלין

פאר האלטען א רעדע געגען היטלער-רעזשים

בערלין, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'איז ארעסטירט געווארען דער וויצע פרעזעס פון „בני ברית" ד"ר בענא אלפער. ער ווערט בלומרשט אנגעקלאגט אין האלטען א רעדע געגען היטלער-רעזשים. מ'איז אבער איבערצייגט, אז דער ארעסט שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דעם קאמף פון דער היטלער-רעגירונג געגען בני ברית".

דייטשע יודען וועלען הענען ארויספיהרען די קאפיטאלען קיין אויסלאנד

זיי וועלען מוזען ליידען א פערלוסט פון 26 פראצענט

בערלין, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

די טעג ערשיינט א נייע פעראָרדנונג לויט וועלכער די דייטשע יודען וועט דערלויבט ווערען ארויסצופיהרען זייערע קאפיטאלען קיין אויסלאנד זיי וועלען אבער דערביי מוזען ליידען א פערלוסט פון 26 פראצענט.

גרויסער מיטינג פון די הונגער-דעמאנסטראנטען אין לאנדאן

לאנדאן, 4. (ספ. טעל.) די ארבייטסלאזע פון לאנדאן האבען אונטער דער אנפיהרונג פון קאמוניסטען און סאציאליסטען אפגעהאלטען הייבט א דעמאנסטראציע-מיטינג מיט דער בעטייליגונג פון די „הונגער - דעמאנסטראנטען", וועלכע פערלאזען מארגען לאנדאן.

אין דעם דאזיגען מיטינג האבען זיך בעטייליגט 20 טויזענד מאן.

די רוה איז אין ערגעץ נישט געשטערט געווארען.

געפונען צוויי אומגעקומענע לופט-פליהער

קאזאבלאנקא, 4 (ספ. טעל.)

לעם טאפלאמבא-בעכאר האט א רעטונגס-עקספעדיציע געפינען א צובראכענעם עראפלאן און די טויטע קערפערס פון קאלעט און הוע — צוויי לופט-פליהער פונ'ם פלאנדרישען ערא-קלוב.

איינגעשטעלט זיך נארמאלע פערהעלטנישען אויף דער מזרח-כינעזישער באהן

מאסקווע, 4. (ספ. טעל.) לויט ידיעות פון כארבין, ווערען אויף דער מזרח-כינעזישער באהן צוריק איינגעשטעלט נארמאלע פערהעלטנישען.

זינט ווען עס זענען בעפרייט געווארען פון ארעסט די 5 העכערע סאוויעטישע בעאמטע איז ביז פארגעקומען קיין איין אינצידענט.

פערשוואונדען געווארען א בעריהמטער לופט-פליהער

פאריז, 4. (ספ. טעל.) אין די לופט-פליהער-קרייזען הערשט א שטארקע בעאומרוהיגונג וועגען דעם גורל פונ'ם בעריהמטען לופט-פליהער קאסטעס, וועלכער איז בעכטען ארויסגעפלויגען פון בורזשע מיט דער כוונה צו לאנדאן און קאפענהאגען, און סיי בעכטען און סיי היינט זענען נישטא וועגען איהם קיין שום ידיעות.

א מיליאנען-מתנה פאר א ווארשאווער שפיטאל

ווארשא. 4. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) קיין ווארשא איז אנגעקומען א ידיעה, אז דאס שטאטישע שפיטאל „דז. יעזוס" האט בעקומען א מתנה פון א פוילישער פרוי אין אמעריקע זאפיא ליפינסקא די סומע פון א פערטעל מיליאן דאלאר (לערך 1,300,000 זל.). די ידיעה וועגען דער דאזיגער מתנה איז אנגעקומען פון אמעריקע טעלעגראפיש.

יודיש
קאמעראל-טעאטער
אלעע 1. מאי 2.

גאסטשפילען פון אנסאמבל
פון ווארשעווער „פאוויליאן"-טעאטער
אנפיהרונג:
חיים סאנדלער

היינט, מאנטאג, 9 אווענט
גרויסע פאלקס-פארשטעלונג פון שפאנענדען ביהנע-רעפערטואר
„אורטייל" — פון 50 גר. ביז 1 זל. ערשטע רייה

מארגען דינסטאג — פייערליכע יובילעאום-פארשטעלונג ס'וועט געשפילט ווערן
צום 50-טען מאל ● דער „אורטייל"
נאך די פארשטעלונגען א גרויסע פרייליכע רעווי.
בילעטען פון 11 ביז 2 און פון 5 נאכמ. אין קאסע פון טעאטער.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" גארוטאוויטשא 20
1909 XXV 1934
דער גאנצער לאדזער טעאטער-עולם גרייט זיך צום 25-יעהריגען יובילעאום פון פערדינסט-פולען ארטיסט
דוד האמבורגער
וועלכער קומט פאר זונטאג, דעם 11 מערץ, 9 אווענד מיט'ן אנטייל פון
מעי שיינפעלד — און — אורווינג דזשייקאבסאן
וואס פערט בעשפילט? און ווער טרעט אויף אין גרויסען פייערליכען יובל-קאנצערט
לעזט די ווייטערדיגע אנאנסען. בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע.

הוינט פרעזענטירען! וואונדערבאר מייסטערווערק פול מיט רייץ לויט דער ערצעהלונג פון TEODOR DREISER רעזשי: Marion Gering
JENNIE GERHARDT
ס'לעבען פון די הינטערגעסלעך
אין די הויפטראלען: SYLWIA SYDNEY, DONALD COOK
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון Paramont — ווי אויך אקטואליטעטען פון P. A. T. —
קלאנג-קינא CAPITOL
זאוואדזקא 16

פאר גארד,
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

רעכער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצוציילען ביי
ג. נארדמאן. שרודמיעסקא 8

● יאטשקאווסקי'ס פאפולער-וויס. ביבליאטעק ●
פאר די לעזער פון
„נייעם פאלקסבלאט"
א גרויסע פרייז-הנחה
דאס בוך: „דאס געשלעכט-לעבען פון אונזער צייט"
פון ד"ר מעד. איוואן בלאך צום פרייז פון 2.25 זל. אנשטאט 5 זל.
1-טער טייל
אינהאלט: 1) די עלעמענטארע דערשיינונגען פון דער געשלעכטס-ליבע, 2) די סע-קונדערע דערשיינונגען פון דער מענשליכער ליבע (טוח און חושים), 3) געשלעכטליכע אר-גאנען, געשלעכטס-דראנג, 4) די קערפערליכע געשלעכטס-אונטערשידען, 5) די פסיכישע סעקסועלע אונטערשידען און די פרויען-פראגע (מיט א הוספה וועגען דער געשלעכטליכער פילבשוקייט פון דער פרוי), 6) דער וועג פון גייסט אין דער ליבע, רעליגיע און סעקסואלי-טעט, 7) דאס עראטישע בושה-געפיהל (נאקעטקייט און קליידונג), 8) די אינד ווידואליזירונג פון דער ליבע, 9) דער קינסטלערישער עלעמענט אין דער מאדערנער ליבע.
די סעקסועלע פראגע און פערבונדענע מיט דער פראגע פראבלעמען ווי הייראט, פרייע ליבע, פראסטיטוציע, בעקעמפונג פון ווענערישע קראנקהייטען זענען איצט געווארען אקטו-עלער ווי ווען עס איז געווען. די נויטיגקייט פון א ענציקלאפעדיע, וועלכע זאל ארומנעמען אלע פראגען די געשלעכטס-פראבלעמען ווערט אלץ נויטיגער. אין דער צייט ווען אין אויסלאנד איז ענטשטאנען א קאלאסאלע פאפולער-וויסענשאפטליכע ליטעראטור, וועלכע בעריהרט די פראגען, איז ביי אונז אויף דעם געביט נארגישט געטון, וואס זאל געבען דעם יודישען לעזער א אריענטאציע אויסער א פאר ביכלעך פון „בלומרשטע דאקטוירים". וועלכע נישט נאר זיי לערנען דעם לעזער גארנישט, נאר ברענגען פיל איהם אריין א פולע דעזאריענ-טאציע. מיט דעם בוך ברענגען מיר אריין א אוצר פון וויסענשאפט אין א פאפולערער פארם פאר'ן יודישען לעזער פון א מענשען, א אויטאריטעט אין דער פראגע אין אלוועלטליכען מאסשטאב. מיט דעם אויסשעפענדען מאטעריאל, איז דאס פון דאס בעסטע אויף דעם גע-ביט, וואס שטייט פיל העכער אפילו פון שוא בעוואוסטען בוך ווי פארעלס.
דאס בוך איז שוין צו בעקומען אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט". פיעטריקאווער 21.

רופטורע!
(בורך-קראנקהייטען)!!

ספעציעלע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע לאקאליזירן ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציע אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע רופטורען (ברוכען) פון אלע מינים ביי מענער, פרויען און קינדער.
דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך אנלייגען ספעצ-יעלע צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) הייל-ארטאפעדישע גארסעטן, אויף אויסגעקרימטע פיס און קניהען, ביינער-שווינדזוכט הייל-ארטאפעדישע אפאראטען, אויף פלאט-שיגע וועהטאגליכע טאפעס (פלאטפיס)
ספעציעלע ארטאפעדישע וואקלעדקעס לויט גיפס-מאדעלען, קינסטליכע הענד און פיס.
ספעציעלע אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אויס לעמבערג
לאדז, פיראמאווויטשא 9 (פראנט פארטער) טעל. 177-09
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז נויטווענדיג.
(אין זגערזש אויף סלאוואצקא 2 № און 4 № אייגענע הייזער)

לאדז, 4 מערץ 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 4 מערץ 1934

שווערע גזירות פאר די יודען אין פוילען

אפילו דאס פערנעהמען זיך מיט האנדעל ווערט געשטעלט אין סכנה

די מיינונג אַז אַ גרויסער טייל פון די עטאַטיסטישע פעראָרדנונגען פון דער רעגירונג האָט דעם ציל אַרויסצושטויסען די יודען פון פוילישען ווירטשאַפטליכען לעבען, בעשטעטיגט זיך מיט יעדען טאָג. די שעפער פון עטאַטיזם אין פוילען זענען געווען די עבדעקעס, וועלכע האָבען אויף אַזאַ אופן גענומען בעזייטיגען די יודען פון דער ווירטשאַפט. די עבדעקעס האָבען פערשטאַנען אַז אויסשטויסען די יודען, אָדער אַבלאַדעווען זיי אַלע אויף איין שיף און די הערבאַן דערטרינקען איז אונמעגליך צוליב אַ גאַנצער ריי טעמים, די קאָנסטיטוציע ערלויבט נישט צו בעגיין געוואַלד-טאַטען איבער בעזונדערע בירגער. עס זענען אָבער פאַראַן אַנדערע קאַמפּס-מיטלען געגען די איינענע בירגער. די קאָנסטיטוציע מאַכט אַלע בירגער גלייך ביים אַנבעהמען רעגירונגס-שטעלעס, ביים פערדינען, ביים לערנען זיך. אַזוי אַז ווען אין די ערשטע יאָהרען פלעגט עמיצער אַ באַאַמטער בעאַמטער בפירוש אַנווייזען, אַז ביי אַ קאָנקורס וועלען אַנגענומען די אַפּליקאַנטען בלויז פון קריסטען אָדער פון משומדים, האָט מען קאָנסעקווענט געקעמפט געגען דאָזיגען בעדינג, וועלכע איז אַנטי-קאָנסטיטוציאָנעל. די אָפּעראַציע האָט זיך איינגענומען. אָבער דער פּאַציענט...

דער פּאַציענט איז געשטאָרבען. די מאַכט-אָרגאַנען וועלכע בעשטימען היינט אַ קאָנקורס זענען שוין נישט מעהר אַזוי נאַאיוו. די פאָדערונג וועגען צו שטעלען אַ טויף-שיין ווערט שוין נישט אַרויסגעשטעלט, כדי די יודען זאָלען זיך נישט קאָנען בעקלאַגען אויף פערלעצונג פון דער קאָנסטיטוציע, אָבער ווער קאָן פערוועהרען דער מאַכט אַז זי זאָל פון די געמעלדעטע קאַנדידאַטען אויסקלייבען נישט קיין יוד? נאָך מעהר, ווער קאָן איהר פערוועהרען אַנצונעהמען אַ נישט יודישען קאַנדידאַט, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס דער יוד האָט בעסערע קוואַליפיקאַציעס? און אויב עס וועלען זיך מעלדען בלויז יודען ווער קאָן פערוועהרען דער מאַכט צו בעניי'ען דעם קאָנקורס און טאָן דאָס אַזוי לאַנג ביז עס וועלען נישט זיין קיין נישט-יודישע קאַנדידאַטען, וועלכע פערמאָגען די „ביטיגע קוואַליפיקאַציעס"?

דאָסזעלבע בעציהט זיך אויך ביי אַנדערע קאָנקורסען, כמעט ביי יעדער מיטטיילונג וועגען אַזאַ קאָנקורס איז פערהאַן אַ בעמערקונג, אַז די מאַכט לאָזט זיך איבער די פרייהייט בעגעבען ביים אויסוועהלען דעם אָפערענט. די פרייהייט בעשטייט אין דעם, וואָס עס ווערען אויסגעקליבען אָפערטעס פון נישט יודישע פירמעס, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די יודען לייגען פאַר ביליגער און אויף בעסערע בעדינגונגען, צי איז דאָס פאָרמעל געגען דער קאָנסטיטוציע?

אָהער מוטי'ן אַנבעהמען אויף די הויכשולען, די קאָנסטיטוציע גאַראַנטירט די פרייהייט פון לערנען זיך אין דער מלוכה פאַר אַלע בירגער, דער בירגער משה איקס האָט אַ זעהר גוטע מאַטורע און דער בירגער וואַטשעך איגרעק האָט אַ גענוגענדע בידע ווילען זיך פערשרייבען אויף דער מעדיצינישער אָפּטיילונג פון אוניווערזיטעט אָדער אויף דער פּאָליטעכניק, אַלע וואָס מעלדען זיך קאָן מען נישט אַנבעהמען, ווייל עס פעהלט אָרט. די גערעכטיגקייט וואָלט געהייסען אַנבעהמען דעם בירגער, וועלכער האָט אַ בעסערע מאַטורע, אין רעזולטאַט מוז משה איקס בעצאָהלען אַ הויכע סומע פאַר אַנזאַגען לענדישען מאַס, און אַרומוואַלגערען זיך איבער די אויסלענדישע שולען, כדי ווען ער וועט צוריקקומען, זאָל ער געוואָהר ווערען אַז די נאָסטריפיקאַציע פון די דיפּלאָמען איז געשלאָסען.

אָהער מיט די קרעדיטען אין די מלוכה-בענק. די פּריוואַטע בענק ערטיילען קרעדיט די, וועלכע פערדינען זיך דערויף ווירטשאַפטליך. דאָס פאָדערט די זיכערקייט פון די באַנק-אַקטיוען. די מלוכה-בענק וואָלטען געדאַרפט דעם פּאָסטולאַט אָפּהיטען אין אַ גרעסערער מאָס, ווייל זיי פערוואַלטען דאָך מיט עפענטליכען פערמעגען. עס מעלדעט זיך אַ רעפלעקטאַנט מאיר וו. און וולאַדיסלאַוו ז'יצקי. דער ערשטער שטעלט צו בעסערע בעדינגונגען און אַ בעסערע פּערזענליכע פּאַרן צווייטען. און דאָך בעקומט קרעדיט דער וולאַדיסלאַוו און ר' מאיר מוז צאָהלען וואוכער-פּראָצענטער ביי פּריוואַטע דיסקאָנטער'ען.

אָהער לאָמיר נעהמען די שטייער-פּאָליטיק. צומייסטענס יודען פערנעהמען זיך מיט האַנדעל. אין דער לאַנדווירטשאַפט איז פאַראַן אַ מינימאַלע צאָהל יודען. אין דער סטאַטיסטיק פון געזעלשאַפטליכען איינקונפט שטייט די לאַנדווירטשאַפט אויפ'ן ערשטען אָרט און דער האַנדעל אויפ'ן דריטען. אין דער סטאַטיסטיק פון די שטייער-לאַסטען שטייט דער האַנדעל אויפ'ן ערשטען פּלאַץ.

די נייע שטייער-געזעצגעבונג און די צירקולאַרען פון פינאַנץ-מיניסטעריום ענטהאַלטען צווישען אַנדערען אַזאַ קלאַוזעל: שטייער-הנחות קאָנען ערטיילט ווערען לויט דער אָנערקענונג פון פינאַנץ-אַמט. אָהער: קיין הנחה ווערט נישט אָנערקענט, אויב דער שטייער-צאָהלער ווייזט אַרויס ביי'ס ווילען. עס מעלדען זיך צוויי שטייער-צאָהלער: איינער אַ יוד, דער צווייטער אַ קריסט. ביידע בעטען הנחות. דער ערשטער קריגט אָנזאָג, ווייל דער בעאַמטער פון פינאַנץ-אַמט געפינט אַז דער דאָזיגער צאָהלער האָט אַרויסגעוויזען אַ ביי'זען ווילען (אויף אַזאַ אופן קאָן מען דאָך נישט בעווייזען אַז עס איז נישט אַזוי). דער צווייטער בעקומט גרויסע הנחות. קיין אַפּעלאַציע איז נישטאָ. אַזוי אויך דאָס איז פאָרמעל נישט אין ווידערשפּרוך צום בוכשטאַב פון דער קאָנסטיטוציע.

די מאָנאָפּאָלען קאָנצעסיאָנירען דעם האַנדעל מיט מאָנאָפּאָל-אַרטיקלען. עס מעלדען זיך אַ יוד און אַ קריסט. דער ערשטער בעקומט נישט קיין קאָנצעסיע, דער צווייטער בעקומט.

אַז די פּאָלען פון נישט גלייכען בעהאַנדלען די בירגער, קאָן מען ערקלער'ען מיט אַ מיליאָן סיבות. אָבער מען מוז זיי ערקלערען מיט ווירטשאַפטליכען אַנטיסעמיטיזם פון די מאַסגעבענדע פאַקטאָרען, אויב אַלס אַ פאָלגע פון דער נישט גלייכער בעהאַנדלונג פאַלט שטענדיג די יודישע בעפעלקערונג.

צעהנדליגער מיליאָנען זלאָטעס שטייער'ען, וואָס ווערען איינגעצאָהלט דורך דער יודישער בעפעלקערונג, געפינען כמעט נישט דעם מינדעסטען אויסדרוק אין די בודזשעט-אויסגאַבען אויף יודישע צוועקען. די רעגירונג ערקלערט דאָס מיט בודזשעט-שוועריגקייטען און נישט מיט ווירטשאַפטליכען אַנטיסעמיטיזם.

דער איינציגער נישט קאָנצעסיאָנירטער געביט פון ווירטשאַפטליכער טעטיגקייט אין פוילען איז דער האַנדעל. יעדער וועמען ס'האָט לוסט צו אַרבייטען אין האַנדעל און האָט קאַפּיטאַל, קאָן עפענען אַ האַנדעלס-אונטערנעהמונג. אויב ער ווייזט זיך נישט אַרויס אויף אַזוי ווייט פערהאַרטעוועט ער זאָל אויסהאַלטען די אַנטי-האַנדעל-פּאָליטיק פון דער רעגירונג, די אונגעהויערע לאַסט פון די שטייער'ען, פון קרעדיט-באָיקאָט, דאַן ציהט ער זיך נאָך אַ געוויסער צייט צוריק. דער האַנדעל איז דער איינציגער געביט, וואו דעם יוד איז ערלויבט נאָך עפּעס צו טאָן.

און אין דער צייט ווען די גרעסטע מעהרהייט יודען נעהמען זיך פערנעהמען מיט האַנדעל האָט די רעגירונג צוגעגרייט אַ גענעראַל-אַנגריף אויף דער דאָזיגער פּאָזיציע, די נאָוועליזאַציע פון אינדוסטריע-געזעץ גיט אָפּ אין די הענט פון בירוקראַטישען אַפּאַראַט די פרייהייט צו דעצידירען וועגען גורל פון פיל עקזיסטענצען. דער בעאַמטער קאָן אָפּזאָגען דעם בירגער דאָס רעכט צו עפענען אַ האַנדעלס- אָדער אינדוסטריע-אונטערנעהמונג און פערלאַנגען פון בירגער קוואַליפיקאַציע-בעווייזען. ווער עס וועט אַזאַ מין בעווייז נישט פאָרלעגען, דער וועט נישט צוגעלאָזט ווערען צום האַנדעל און צו דער אינדוסטריע.

די ווירטשאַפטליכע צוקונפט פון די יודען ליגט ווי אויף דער האַנד. צי קאָן מען האָפען, אַז אַ בעאַמטער, פון וועלכען עס וועט זיין אָפּהענגיג צו אַנערקענען די גענוגענדע קוואַליפיקאַציעס פון סוחר, וועט זיין מעהר ליבעראַל געשטימט, ווי אַ פּראָפעסאָר פון אוניווערזיטעט? צי האַלטען מיר נישט ביי אַ נומערוס קלאַוזוס אויך אין האַנדעל?

די ערשטע בלימעלעך פון קאָנצעסיאָנירען די ביז איצט פרייע געביטען פון לעבען האָבען זיך שוין בעוויזען. דאָס איז די מעשה מיט די קאָנצעסיעס פאַר די אויטאָבוס-אונטערנעהמונגען. צווישען די נייע קאָנצעסיאָנערען וועלכע בעקומען דאָס אויסשליסליכע רעכט צו פיהרען אויטאָבוס-ליניעס געפינט זיך נישט קיין איין יוד.

די סיטואַציע איז אַ דראָהענדע. שוין נישט כמאַרעס זאַמלען זיך איבער די קעפּ פון די יודען אין פוילען. נאָר דאָס שלאָגען בליצען אין סאַמע האַרצען אַריין. (פ. דס)

דער ריכטיגער מאַן אויפ'ן ריכטיגען פּלאַץ

א כאַראַקטעריסטיק פון אַסטען טשעמבערלען

אין אַ בריף פון לאָנדאָן פערנעהמט זיך דער קאָרעספּאָנדענט פון דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" מיט דער כאַראַקטעריסטיק פון בעריהמטען ענגלישען מלוכה-מאַן אַסטען טשעמבערלען, וועלכער האָט זיך אין דער יודישער וועלט בעזונדערס פּאָפּולער געמאַכט מיט זיינע שאַרפע אַרויסטרעטונגען אין ענגלישען פּאַרלאַמענט און ביי אַנדערע געלעגענהייטען געגען דעם באַרבאַריזם פון דעם היטלעריסטישען דייטשלאַנד.

סער אַסטען האָט טיפער אַריינגעדרוקט דעם מאָנאָקל, ער זיצט ווי אַ פערשטיינערטער און הערט זיך איין אין דער דעבאַטע וועגען ענטוואַפענונג. פינף יאָהר שוין ווי ער געהערט נישט צו דער רעגירונג, אָבער אַ מאָדנע זאַך: זיין שטים האָט איצט נאָך אַ גרעסערע בעדייטונג ווען ער איז נישט קיין מיניסטער. די רעגירונג און די עפענטליכע מיינונג רעכענען זיך מיט זיין מיינונג. צי וועט ער נאָך קומען צו דער מאַכט? מען זאָגט, אַז ניין. ער איז שוין איבער די זיבעציג. מיר זעהען אָבער, אַז אין צייטען פון קריזיס שווימען אַרויף די אַלטע און נישט די יונגע. הינדענבורג, קלעמאַנסאָ, דומערג... דערצו קאָן מען נאָך נישט האַלטען סער אַסטען פאַר אַן אַלטען. זיינע אַרויסטרעטונגען אין פאַריגען יאָהר האָבען אַלע פערוואונדערט מיט זייער קראַפט. קיינער האָט נישט מיט קיין גרעסערער קראַפט אַטאַקירט דאָס דריטע רייך אין ענגלישען פּאַרלאַמענט.

סער אַסטען האָט זיך אויפגעהויבען, האָט אַראָפּגענומען דעם צילינדער, ער רעדט. ער איז נישט קיין מייסטערהאַפטיגער רעדנער, לאַנגע, פערפּלאָנטערטע פּעריאָדען, שוועהרע אַרגומענטאַציע, קיין פּינטעל הומאָר. די דאָזיגע פעהלערען קאָמפּענסירט ער מיט דער קענטניש פון דער זאַך, מיט דער טיפער איבערציינגונג אַז ער פערטיידיגט אַ גערעכטע זאַך, מיט דער אויפריכטיגקייט פון טאָן, וועלכע ווירקט אויף די צוהערער. ער אונטערשטיצט דעם ענגלישען מעמאָראַנדום, אָבער ער האָט אַ גאַנצע ריי בעוואָרענישען. עס בעאונרוהיגט איהם דייטשלאַנד. דייטשלאַנד האָט נאָך נישט פערדינט צו בעקומען פּראַקטישע גלייכבערעכטיגונג אין די בעוואָפנונגען. דאָס, וואָס ענגלאַנד אָנערקענט פאַר דייטשלאַנד גלייכבערעכטיגונג אין מעמאָראַנדום, האַלט ער פאַר אַ פעהלער און וויל נישט טראָגען דערפאַר קיין פעראַנטוואָרטליכקייט... דער פּאַקט פון דייטשלאַנד מיט פוילען? ער פערשטייט די גרויסע בעדייטונג, אָבער דייטשלאַנד האָט זיך שוין אָפּגעזאָגט פון אָנווענדען קראַפט אויפ'ן סמך פון פּאַקט פון פעלקערבונד, פון קעלאָג-פּאַקט און פון לאָקאַרנאָ-אָפּמאַך, און נישט אויף צעהן יאָהר, נאָר אָהן אַ טערמין.

איך האָב איהם אָבסערווירט מיט עטליכע טעג צוריק אין פּאַרלאַמענט. שוין נישט אַלע דעפּוטאַטען טראָגען איצט צילינדערס. אָבער סער אַסטען געהערט צו די ווייניגע, וועלכע גייען נאָך אין צילינדער... אין זיין גאַנצער געשטאַלט ליגט אויסגעהאַלטענקייט פון סטיל, אַ דזשענטעלמען פון דער אַלטער דאַטע. ס'איז שווער זיך פאָרצושטעלען טשעמבערלען אָהן מאָנאָקל. ער איז ענליך צו זיין פאָטער, דעם גרויסען דזשאָזעף, אָבער נאָר פון אויסזעהן. ער האָט נישט איבערגענומען בירושה דעם שוואונג פון פאָטער, דעם טעמפּעראַמענט און די קאַמפּס-נאַטור. אַ דאַנק וועלכער יענער טשעמבערלען, דער שעפער פון ענגלישען אימפּעריאַליזם, דער אַפּאָסטאָל פון שוץ-צאָלען, אַמאָל אַ ראַדיקאַל און רעוואָלוציאָנער, שפּעטער דער פיהרער פון די קאָנסערוואַטאָרען האָט אַרויפגעלייגט אַ שטעמפּעל אויף דער פּאָליטיק פון ענגלאַנד אין סוף פון ניינצעהנטען און אין אַנהויב פון צוואַנציגסטען יאָהרהונדערטס. דערפאַר בעזיצט ער אַנדערע איינענשאַפטען נישט אַזעלכע עפעקטפולע, דערפאַר אָבער ווערטפולע. ער איז גלייכגעוויכטיג אויף אַן אידעאַלען אופן, גראַד-ליניג, שפּאַרזאַם אין די ווערטער. קיינמאָל קאָן איהם קיינער גאַרנישט פאָרוואַרפען, שוין מיט דרייסיג יאָהר צוריק איז ער געווען פינאַנץ-מיניסטער, פערנומען פערשידענע פּאָרטפעלען, שטענדיג דער ריכטיגער מאַן אויפ'ן ריכטיגען פּלאַץ.

די עפּאָכע פון גיריגקייט און פערשווענדערישקייט

כאַראַקטעריסטישע שטים פון אַן אַמעריקאַנער

דער אַמעריקאַנער אויסערן-מיניסטער, האַראָלד איקעס, איינער פון די נאָהענטסטע מענשען פון פּרעזידענט רוזוועלט, האָט געהאַלטען אין ניו-יאָרקער אַלדין-קלוב אַ כאַראַקטעריסטישע רעדע, וואָס גיט אַ קלאָהרען בילד וועגען דעם, וואָס עס וויל די איצטיגע רעגירונג מיט'ן פּרעזידענט רוזוועלט בראש.

א קליינער קיצור פון דער רעדע איז שוין געווען איבערגעגעבען, ס'איז אָבער כדאי די רעדע צו ציטירען אויספיהרליך.

אמאָליגע צייטען האָט דער מיניסטער אָנגעהויבען, — עס האָבען געהערשט רייכע און מעכטיגע מענשען למובת רייכע און מעכטיגע און צום שאָדען פון די פאָלקס-מאַסען. די דאָזיגע צייטען זענען שוין אויף אייביג פאַרביי. נישט צוליב דעם געפינען מיר זיך אויף דער וועלט, אַז מיר זאָלען ווי די קנעכט אויף די גאַלעריעס, אַרבייטען אָהן אָפּרוה, כדי 80 פּראָצ. פון דעם נאַציאָנאַלען רייכטום זאָל זיך קאָנצענטרירען אין די הענד פון צוויי פּראָצענט בעפעלקערונג. נישט צוליב דעם געפינען מיר זיך אויף דער ערד, כדי דאָ אַדורכצולעבען דעם גיהנום און צו וואַרטען אויף דעם גליק פון „יענער וועלט" נאָכ'ן טויט. יעדער פון אונז האָט האָפענונגען און בערעכטיגטע וואונשען, אויף וועמענס פערווירקליכונג ער האָט די פולע רעכט. אונזער געזעלשאַפטליכע פּראָגראַם וועט בשום אופן נישט אָנריהרען אונזער ווירטשאַפטליכען גענוי. פערקעהרט, ער וועט איהם נאָר שטאַרקען. א העכערער לעבענס-ניוואָ איז אַ לאָזונג, וועלכער איז פולשטענדיג אין הסכם מיט'ן פּראָגראַם פון אונזער קאַמף געגען דער רעפּרעסיע.

לעצטגילטיג און אויף אייביג האָבען זיך שוין צוגעמאַכט די טירען פון דער עפּאָכע, וועלכע די געשיכטע וועט אָפּשאַצען אַלס עפּאָכע פון גיריגקייט און פערשווענדערישקייט. די געזעלשאַפטליכע רעוואָלוציע, וועגען וועלכער דאָ האַנדעלט זיך, האָט בעדייט: בעזייטיגען פון דער מאַכט די פערשטעהערס פון רייכטום און אויסנוצונג און פערטרעטען זיי, מיט מענשען, וואָס שטרעבען דערצו, אַז אונזער לאַנד זאָל זיין אַ בעקוועמער וואוינונגס-אָרט פאַר דורכשניטליכען מאַן און פרוי.

רעדענדיג וועגען די עפענטליכע אַרבייטען האָט דער מיניסטער געזאָגט, אַז די דריי מיליאַרד, 300 מיליאָן, וואָס דער קאָנגרעס האָט בעשטימט אויף דעם צוועק, וועלען זיין ווייניג און דער קאָנגרעס וועט מוזען בעשטימען פרישע סומען.

רוזוועלטס רעגירונג — האָט דער מיניסטער אויסגעפיהרט — עקספּערימענטירט נישט. זי וועט זיך נישט צוריקציהען פאַר קיין שום נייעם פּלאַן, אויב זי וועט האַלטען, אַז ער קאָן זיין נוצליך פאַר דעם לאַנד. מיר האָבען הונדערטער בעווייזען אַז פּרעזידענט רוזוועלט פיהלט מיט די מאַסען. דער פּרעזידענט וועט שטענדיג שיצען דעם שוואַכערען פאַרן שטאַרקען. ער זאָגט אַז אונזערע פרויען און קינדער די רעכט, וואָס איז זיי גאַראַנטירט געוואָרען דורך דער קאָנסטיטוציע, צו פערקויפען אין קנעכטשאַפט זייערע קערפּערס און זייערע נשמות אויף לאַנגע שעה'ן אַרבייט, נאָר צוליב דעם, אַז די דאָזיגע אַרבייט זאָל קענען פערגרעסערען די הכנסות פון די ווייניגע, וועמעס פערמעגען ס'איז אַזוי ריזיג, אַז עס נעהמט אַוועק שווינדלען אין קאָפּ, ווען מיר לייענען די ציפערען פון זייערע פערמעגען, וועלכע זיי [illegible] אויף ביים צאָהלען דעם הכנסה-שטייער.

פּרעזידענט רוזוועלט איז אַ פיהרער, אויף וועלכען מיר האָבען געוואַרט אַ סך יאָהרען, דאָס איז אַ גרויסער גליק, אַז דער דאָזיגער מענש געפינט זיך היינט אויף דער שטעלונג פון'ם מעכטיגסטען הערשער פון דער וועלט. ער איז דער פיהרער פון אַ גרויסער שיף, וואָס שווימט אין אַ גוטער ריכטונג. זאָלען נאָר די ווינטען זיין גינסטיג, ער וועט אונז דערפיהרען צום פּאָרט פון אַ בעסערען עתיד.

מיליאַרדער זאַכאַראָוו איז אַ יוד

לאָנדאָן, 4. (ספ. טעל.) די ענגלישע צייטונגען פערעפענטליכען פאָלגענדע אומבעוואוסטע סענסאַציע. עס ווייזט זיך אַרויס, אַז דער רייכסטער מענש אין דער וועלט, דער „גרעק" באַזיל זאַכאַראָוו, וועלכער איז איצט אַלט 86 יאָהר, דער קעניג פון דער קריגס-אינדוסטריע, די צווייטע האַנד פון לאָיד דזשאָרדזש אין קריגס-צייט, איז נאָר אַ יוד, שטאַמט פון וואָלבער געגענד און הייסט מענדעל זאַכאַר. זיין פערמעגען ווערט געשאַצט אין אַ מיליאַרד פונט; ער איז דער הויפּט-בעזיצער פון דער ענגלישער „איי-סי-איי" (אימפּעריאַל קעמיקאַל אינדוסטריס) און רעכענט זיך אַלס דער איינפלוסרייכסטער מענש אין דער פינאַנץ-וועלט.

ערד-ציטערניש אין טשילי

ניו-יאָרק, 4. (ספ. טעל.) פון טשילי מעלדעט מען, אַז דאָרט איז פאָרגעקומען אַ שטאַרקע ערד-ציטערניש אין צפון-טייל פון לאַנד. אַ סך הייזער זענען איינגעפאַלען און עס זענען פערהאַן פיל קרבנות.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 5 יח אדר תרצ"ד

מערץ

זון-אויפגאנג 6.21
זון-אונטערגאנג 5.17

נייער געזעצע וועגען געז. פערזיכערונג

.10

עמעריטאַל — פערזיכערונג

אויב אַ פערזיכערטער איז פערשוואונדען געוואָרען און אין משך פון אַ יאָהר האָט ער וועגען זיך נישט געלאָזט הערען אַזוי, אַז ס'קאָן זיך דאַכטען, אַז ר'לעבט שוין מעהר נישט, בעקומט זיין בני בית די זעלבע רעכט אויף רענטע פונקט, ווי זיי וואָלטען בעקומען, ווען ר'וואָלט ווירקליך געשטאָרבען.

די משפחה-מיטגלידער פון אַזאַ פערזיכער-טען מוזען אָבער אונטער אַ שבועה בעשטעטיגען אין אָרטיגען געריכט די ריכטיגקייט פון די אָנ-געגעבענע ידיעות וועגען דער פערשווינדונג.

אויסצאָהלונג פון די רענטעס

אַלע רענטעס ווערען אויסגעצאָהלט יעדען חודש פאָראויס. קוים פערלירט מען אין מיטען חודש די רעכט אויף רענטע, דאַרף מען נישט צוריקגעבען די רעשט. דער זעלבער כלל גילט אויך בנוגע צושלאָגען.

וואָס שייך דער איינמאָליגער אונטערשטיצונג ווערט זי אויסגעצאָהלט אין משך פון 14 טעג נאָכ'ן טויט פון פערזיכערטען.

אין פאַל, ווען אַ בערעכטיגטער אויף געלד-אונטערשטיצונג שטאַרבט אין גאַנג פון דער אַקציע צו אָנערקענען איהם די דאָזיגע הנחה, גייט די רעכט איבער נאָך זיין טויט אויף די בערעכטיגטע יורשים. די דערמאָנטע יורשים זענען אפילו אויך בערופען ווייטער צו פיהרען די אָנגע-הויבען דורכ'ן פערשטאָרבענעם אַקציע.

פערעלטערטקייט פון תביעות

די רעכט צו מאָהנען רענטע ווערט פער-עלטערט נאָך דריי יאָהר, רעכענדיג פון מאָמענט, ווען די רעכט איז ענטשטאַנען. די רעכט אויף איינמאָליגער אונטערשטיצונג ווערט פערעלטערט נאָכ'ן אָפּלויף פון 1 יאָהר פון פערזיכערטענס טויט.

ווען הערט אויף די רעכט אויף רענטעס?

רעכט אויף אַלמנה-רענטע ביי אַן אומגליקס-פאַל אָדער נאָך אַן'אינוואַליד פערלירט מען אין פאַל, ווען מ'האָט נאָך אַמאָל חתונה. דעסגלייכען פערלירט מען אויך די רעכט אויף יתומים-רענטע, אויב די יתומה האָט חתונה.

וואָס שייך אַן'אַלמנה, וועלכע בעקומט אַלמנה-רענטע, אויב זי האָט אַ צווייטע מאָל חתונה פאַר די 55 יאָהר, בעקומט זי אַ איינמאָליג אָפּפערטיק-געלד אין דער הויך פון בעטראָף פון 38-חדשים-דיגע רענטע. אויב איז די אַלמנה אין מאָמענט פון דער צווייטער חתונה עלטער, ווי 55 יאָהר, בע-קומט זי נאָר פאַר 12 חדשים רענטע.

די רעכט צו מאָהנען אַזאַ אָפּפערטיג-געלד ווערט פערעלטערט נאָך אַ יאָהר פון דער חתונה.

בעגרענעצונגען אין רענטע-רעכט

אין פאַל ווען אַ בערעכטיגטער אויף רענטע געפינט זיך אין אַרעסט לענגער, ווי 1 חודש, פערלירט ער אין משך פון דער גאַנצער אַרעסט-צייט רעכט אויף רענטע. אין אַזאַ פאַל בעקומט זיין בני-בית 3/4 פון דער רענטע, אויב זיי זענען געווען אויף זיין אויסהאַלט.

דעסגלייכען האָבען אויך נישט קיין רעכט אויף רענטע צוליב אַן'אומגליקס-פאַל אָדער אינוואַ-לידשאַפט די יענינע פערזיכערטע, וועלכע האָבען די אַרבייטס-אומפעהיגקייט אליין פעראורזאַכט בכדי צו בעקומען די דאָזיגע רענטע.

מ'פערלירט די רעכט אויף אַלמנה-רענטע אין פאָלגענדע פאַלען: 1) אויב פון דער חתונה מיט'ן פערזיכערטען איז נישט אַפּגעלאָפען מעהר, ווי 6 חדשים, סיידען די סבות פון טויט זענען ענטשטאַנען נאָך דער חתונה. 2) אויב אין מאָמענט פון פערזיכערטענס טויט איז די פרוי געווען גע-ריכטליך געגט. 3) אויב זי איז געווען שולדיג אָדער מיטשולדיג אין טויט, 4) אויב זי האָט חתונה געהאַט מיט'ן פערזיכערטען, ווען ער איז שוין אַלט געווען איבער 55 יאָהר אָדער ר'האָט שוין דעמאָלט בעקומען אינוואַלידען-רענטע.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

פאבאראוצעס פון יאהרגאנג 1912 און עלטערע דארפען זיך שטעלען צו דער קאמיסיע

(אס) דעם 15 ד. ח. 8 אינדערפריה וועט אויף פּיעטרקאָווער 165 אַמטירען אַ צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פ. ק. או. לאָדז-שטאָט 1.

עס דאַרפען זיך מעלדען, די פּאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1912 און עלטערע וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 10 פּאָליצײ-קאָמיסאַריאַטען, וועלכע האָבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, האָבען זיך נישט צוגעשטעלט צו אַ קאָמיסיע, און האָבען בעקומען נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען פון דער לאָדזער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

ג. פרעמיער מאראטשעווסקי אין לאדז

אויף א פערזאמלונג פון לאדזער קאמונאלע בעאמטע

(פ) אין פּאָפּולאַרני טעאַטער איז נעכטען פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די בעאַמטע פון דער שטאָטישער זעלבסטפערוואַלטונג. צו דער פערזאַמלונג איז ספּעציעל געקומען דער געוו. פרעמיער מאָראַטשעווסקי, וועלכער האָט געהאַל-טען אַ גרויסען רעפעראַט וועגען עקאָנאָמישע און פּאָליטישע פראַגען אין לאַנד און אויסלאַנד.

די פערזאַמלונג האָט זיך געענדיגט מיט אויסרופען לכבוד דעם מלוכה-פּרעזידענט און מאַרשאַל פּילסודסקי.

אויסצאלען לעהרער ספעציעלען צוגאב אויף דירה-געלד

פעראָרדנונג אונטערגעשריבען פון לאדזער וואיעוואדע

(פ) ענהערנעכטען האָט דער וואָיעוואָדע האַוקע-נאָוואַק אונטערגעשריבען אַ פעראָרדנונג וועגען אויסצאָהלען די לעהרער'ס דעם ספּעציעלען צוגאַב אויף דירה-געלד.

דעם צוגאַב וועלען נישט בעקומען די לעהרערינס, וועמענס מענער ס'זענען אויך לעהרער, וועלכע געניסען פון אומזיסטע וואוינונגען, אָדער וואָס וואוינען צוזאַמען מיט מענער, וועלכע זענען מלוכה אָדער קאָמונאַלע בעאַמטע און בעקומען שוין דעם דאָזיגען צוגאַב. די, וואָס געניסען פון אַ געזונדהייטס-אורלויב פערלירען נישט די רעכט פון די צוגאַבען.

סענסאציאנעלע געשיכטע אין א לאדזער יתומים-הויז

נאך 12 יאהר קומט א מאמע אפנעהמען איהר קינד, זי ערקלעהרט אבער, אז מ'האט איהר דאס קינד אויסגעטוישט

אין וואַיבעס פון די לאָדזער יתומים-הייזער וועלכעס ווערט אָנגעפיהרט דורך אַ גרופּע אַסימי-לאַטאָרישע דאַמען, קאַכט זיך עטליכע טעג מיט אַ מאָדנער געשיכטע.

מיט צוועלף יאָהר צוריק איז אין לאָדז בע-גאַנגען זעלבסטמאָרד אַ'באַקאַנטער גביר, יחיאל ראַבינאָוויטש. דער זעלבסטמערדער האָט איבערגע-לאָזען אַ פרוי און איין קינד פון 4 יאָהר. די פרוי איז געווען פערצווייפעלט נאָכ'ן טויט פון איהר מאַן, זי האָט זיך נישט געהאַט וואו אַהינצוטון מיט איהר קינד. זי איז געבליבען אָהן שום מיטלען צום לעבען אָהן משפחה און אָהן פריינד. אין אַ שעהנעם טאָג איז די פרוי ראַבינאָוויטש, איבנאַנצען פערשוואונדען געוואָרען פון לאָדז און איבערגעלאָזען אויף הפקר איהר 4-יאָהריג יונגעלע. גוטע מענשען האָבען זיך איינגעשטעלט פאַר העניעקן (אַזוי האָט דאָס יונגעלע געהייסען) און מ'האָט איהם אַריינגענומען אין אַ לאָד-זער יתומים-הויז.

העניעק איז געוואַקסען, געווען געזונד און זיך ענטוויקעלט אין יתומים-הויז, ער האָט געענדיגט אַ פאָלקס-שול און די פערוואַלטונג פון יתומים-הויז האָט איהם אַריינגעשאַפען אויף אַ פּאָסטען אין אַ היגער פירמע וואו ער האָט זיך אויסגעלערנט דאָס פאַך פון אַ מעכאַנישען שרעהער און שוין אָנגעהויבען צו פערדינען. העניעק איז נאָך אַלץ געבליבען אין יתומים-הויז ביז ער וועט ווערען איבגאַנצען זעלבסטשטענדיג. פון זיין מוטער איז די גאַנצע צייט קיין שום ידיעה נישט געווען.

די פרוי ראַבינאָוויטש האָט דערווייל דורך דער צייט פיל מיטגעמאַכט, פון לאָדז איז זי אַוועק-געפאָהרען צו איהרס אַ פריינדין קיין קאַליש, זי איז אויך געווען נאָהענט צו זעלבסטמאָרד. איהר פריינדין האָט זי אָבער פיסלעכווייז בערוהיגט, איהר מיט-געהאָלפען אַז זי זאָל קענען פערלאָזען פוילען און אַזוי ווי איהרס אַ שוועסטער האָט געוואוינט אין ברי-סעל, איז די פרוי ראַבינאָוויטש אַוועקגעפאָהרען קיין בעלגיען. דאָרט האָט איהר אַנגעליקט. אין דער באַך פערהעלטנישמעסיג יונגער און שעהנער פרוי האָט זיך פערליבט אַ רייכער יוד און מיט איהר חתונה געהאַט. די פרוי ראַבינאָוויטש איז געוואָרען רייך און ס'האָט איהר גאָרנישט געפעהלט. זי האָט אָבער נישט דערצעהלט איהר צווייטען מאַן, אַז זי האָט איבערגעלאָזען אויף הפקר אַ קינד אין לאָדז. ערשט דעמאָלט ווען זי האָט שוין מיט דעם צווייטען מאַן געהאַט צוויי קינדער, האָט זי אויסגעזאָגט איהר מאַן דעם סוד און געפּועלט ביי איהם אַז ער זאָל מסכים זיין זי זאָל פאָהרען קיין לאָדז און מיטברענ-גען קיין בעלגיען איהר יונגעל, וועלכער דאַרף שוין איצט אַלט זיין אַנ'ערך 16 יאָהר. די אַמאָליגע פרוי ראַבינאָוויטש און איצט'אַסטראָווסקאַ איז טאַקע פאַ-ריגע וואָך געקומען קיין לאָדז, זי האָט נישט גע-דאַרפט אַנלעגען קיין גרויס מיה זיך צו דערוויסען וואו איהר יונגעלע איז אַהינגעקומען, זי איז באַלד אַוועק צו דער פערוואַלטונג פון יתומים-הויז, אויסגע-דריקט איהר גרייטקייט צו בעצאָהלען דעם יתומים-הויז אַלץ וואָס איהר יונגעלע האָט אָפּגעקאָסט און איהם איצט מיטנעהמען מיט זיך.

די בעגעגעניש צווישען דער מוטער און זוהן איז איבערגעאָרדענט געוואָרען זעהר פּאָרזיכטיג. מען האָט צוערשט צוגעגרייט דאָס יונגעל אַז ער וועט זיך זעהען מיט זיין מוטער, וועלכע ער האָט איבגאַנצען נישט געדענקט. דאָך האָט דאָך די מינוט געמוזט קומען. און פאָריגע וואָך אום פורים האָט מען צו-זאַמענגעפיהרט די מוטער מיט דעם זוהן. ווי גרויס איז אָבער געווען די איבעראַשונג פון אַלע, וועלכע האָבען ביגעוואוינט די סצענע, ווען די פרוי אַסט-ראָווסקאַ האָט קאַטעגאָריש ערקלערט אַז דאָס איז נישט איהר קינד. קיין שום איבערצייגונג האָבען נישט געהאָלפען, די פרוי טענהט, אַז מ'האָט איהר דאָס קינד אויסגעטוישט.

מ'האָט די ערשטע צייטען געמוזט, זאָגט זי, אַז אַנדערער קינד בעהמען פאַר ראַבינאָוויטש, און דאָס קינד, וואָס מ'ווייזט איהר איז נישט איהרס. דערווייל האָט זיך אין צווישען אַרויסגעוויזען אַז אין דער צייט ווען מ'האָט אַריינגענומען ראַבינאָוויטשן אין יתומים הויז האָט מען אַריינגענומען נאָך אַ קינד גראָסמאַן און דאָס קליינע גראָסמאַנעל איז נאָך אַ יאָהר צייט זיין אין יתומים-הויז געשטאָרבען. די פערוואַל-טונג איז דערווייל איצט אַריינגעוואָרפען געוואָרען אין אַ ספק צי ס'זענען טאַקע מיט 12 יאָהר צוריק נישט אויסגעטוישט געוואָרען די נעמען פון די ביי-דע קינדער. דערווייל ווייסט מען נישט מיט וואָס די דאָזיגע געשיכטע וועט זיך ענדיגען.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

2-טע וואָך פון רעקאָרד-ערפאָלג! דער גרעסטער סוקצעס!
גאַסטאויפטרעטען פון די בעליבטע אַמעריקאַנער סטאַרס

מעי שיינפעלד און אירווינג דזשייקאבסאן

צוזאַמען מיט'ן גאַנצען „פילהאַרמאָניע" אַנסאַמבל.
היינט, מאָנטאַג, 9 אָוונט גרויסע פאָפולערע פארשטעלונג
(פּרייזען פון 70 גר. ביז 2.20)

„אוי, אמעריקא"!

אַכטונג! זונטאַג, ד. 11 מערץ 25-יעהריגער יובילעאום פון בינהנען-טעטיגקייט פון פּערדינסטפולען אַרטיסט

דוד האמבורגער

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

בעפאלען א יוד אויף בערעק יאסעלעוויטש-גאס

פאליציי זוכט דעם אנפאלער

(פ) דער 30-יעהריגער אבא נייעב, אַ שוס-טער פון בערעק יאָסעלעוויטש-גאַס 18, איז נעכ-טען שפעט ביינאַכט אַהיימגעגאַנגען, שטעהענדיג בייס טויער, איז ער בעפאַלען געוואָרען פון אַנ-אומבעקאַנטען פערשוין, וועלכער האָט איהם דער-לאַנגט עטליכע קלעפּ מיט אַן'אייזען איבערן קאָפּ פון וואָס נייעב איז געפאַלען אין דר'צרד בע-וואוסטלאָז. דער סטרוזש האָט אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָווי, וועלכע האָט איהם געגעבען די ערשטע הילף.

פּאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

בעזיצער פון רעכטקאנסולענטן-ביורא'ס

וואס האבען נישט אויסגעהאלטען די עקזאמענס קענען אפגעבען רעקורסען

(פ) אין שייכות דערמיט, וואָס די עקזאַמענס פאַר די רעכטסקאָנסולענטען-ביוראָ'ס ווערען שוין פערענדיגט, שיקט איצט די סטאַראָסטווע פּונק-דער צו די ביוראָ-בעזיצער, וואָס האָבען זיך נישט געמעלדען צו די עקזאַמענס, און אויך צו די, וואָס האָבען דעם עקזאַמען נישט אויסגעהאַל-טען, אויפפאָרדערונגען אויפצולעזען די ביוראָס.

די, וואָס האָבען פערלוירען די רעכט צו פּראַקטיצירען, האָבען רעכט אַמצוגעבען רעקורסען אין וואָיעוואָדישען אַמט אין לאָדז. די רעקורסען דאַרפען געהעריג מאָטיווירט ווערען.

DR. MED. H. LUBICZ

ספּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8-10, 12-2, און 5-8 זונטאַג און יו"ט 9-1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל

פריוואטע אפטייקען וועלען ארויס-געבען מעדיצינען די פערזיכערטע

פון דער סאציאלער פערזיכערונגס-אנשטאלט

(פ) ווי מ'אינפאָרמירט פון דער סאָציאַלער פערזיכערונגס-אַנשטאַלט, וועלען פּריוואַטע אַפּטיי-קען אַרויסגעבען די פערזיכערטע אין אויסנאַמספּאַ-לען מעדיצינען און באַנדאַזש-מיטלען.

די מעדיצינען וועלען אַרויסגעגעבען ווערען אויף דער רעכנונג פון דער פערזיכערונגס-אַנשטאַלט. די אַפּטייקען זענען דערביי פערפליכטעט צו בערע-כענען לויט דער אָפיציעלער טאַקסע אַראָפּרעכע-נענדיג 25 פּראָצ. פון מעדיצינען און 10 פּראָצ. פון הייל-מכשירים, וואָס וועלען גענומען ווערען, אויף די רעצעפּטען.

די אַפּטייקען מוזען אַרויסגעבען די פערזי-כערטע די מעדיצינען אויף דעם רעכנונג פון דער פערזיכערונגס-אַנשטאַלט לויט דער פאָרשריפט פון דאָקטאָר.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ש. יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), ל. שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37) ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6 סט. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאולאווסקי (פעטריקאווער 307), א. פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

בעשעדיגטע באנקנאטען ווערען אויסגעטוישט

אין דער לאדזער אפטיילונג פון „באנק פאלסקי".

די לאדזער אפטיילונג פון דער „באנק פאלסקי" האט ארויסגעגעבען א פארארדנונג וועגען אויסטוישען בעשעדיגטע באנקנאטען. די באנקנאטען וועלען אויסגעטוישט ווערען אומבאגרעניצט.

הויזבעזיצער קענען איינצאהלען די 4-טע ראטע

פון מלוכה-שטייער ביזן 14-טען מערץ אהן שטראף

ווי די פינאנץ-קאמער אינפארמירט אונז, קענען די הויזבעזיצער איינצאהלען די 4-טע ראטע פון מלוכה-שטייער און דעם קאמונאלען הוספה-שטייער אהן שטראף ביז'ן 14-טען מערץ ד. י. הגם די סעקוועסטראטארען האבען רעכט דעם דערמאנטען שטייער איינצוקאסירען פון 1-טען מערץ, וועט אבער קיין שטראף נישט גענומען ווערען. ערשט נאכ'ן 14-טען וועט דער שטייער אויפגעמאהנט ווערען מיט פראצענטער.

5 אונטערגעווארפענע קינדער

4 יונגלעך און איין מיידעל

(א) אין דער פאטשעקאלניע פון דער אפטיילונג פאר סאציאלער הילף ביים מאגיסטראט, אויף זגוערזקא 11, האט מען געפונען 4 אונטערגעווארפענע יונגלעך אין עלטער פון 2 ביז 5 יאהר. די קינדער זענען איבערגעשיקט געווארען אין א קינדער-היים.

אין טויער פילסודסקיעגא 3 איז געפונען געווארען א מיידעלע פון 3 וואכען. דאס קינד איז איבערגעשיקט געווארען אין שטאטישען ערציהונגס-הויז. די מוטער ווערט געזוכט פון דער פאליציי.

נייע שטייער אין האטעלען

וויפיל וועט מען צאהלען?

(א) דער מאגיסטראט האט פעסטגעשטעלט דעם שטייער-אפצאהל אין האטעלען אויפ'ן יאהר 1934.

די וואס וואוינען אין האטעל איין נאכט צאהלען 20 פראצענט שטייער. די וואס וואוינען 7 טעג צאהלען 15 פראצ. די וואס וואוינען 15 טעג — 10 פראצ. די וואס וואוינען העכער פון א קווארטאל צאהלען 5 פראצ.

דער נייער האטעל-שטייער איז חל פון 1-טען אפריל ד. י.

יודישע פרוי אונטער די רעדער פון אנ'אויטא

(א) אויף בושעוענער 43 איז איבערגעפאהרען געווארען פון אנ'אויטא די פרוי פייגע מלכה קריטש פון בושעזשין. אין א שווערען צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

פון „חד גדיא"

היינט ווערט אין קאפע „קאפריז" (רוגיעטרקאווער און שרודמיעסקא) געשפילט 1 מאל הא לב 11 א זייגער די אקטועלע פופען-רעוויע א. נ. ז'מאסלעם גאדול, אדער מיט דער „פוטער ארמאף"...

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHETA

זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!

— I. —

אויף דער פרוי'ס בעפעהל

דראמע פון אנ'אונגעוועהנליכער פרוי

אין דער הויפט-ראלע

POLA NEGRI

אויסער'ן פראגראם:

„פאלאץ אויף רעדלעך"

אין דער הויפט-ראל:

K. KRUCZKOWSKI

זעלבסטמארד צוליב נויט

טראגעדיעס אין ארבייטער-פאמיליעס

(2) אויף ווילענסקא 9, האט זיך נעכטען פערסמט די אייניוואוינערין פון דעם הויז יוזעפא מאניעשאווסקא.

דעם טראגישען שריט איז זי בעגאנגען צוליב נויט. איהר מאן סטאניסלאוו איז שוין פון לאנג ארבייטסלאז. די פאמיליע האט זיך אויסגעהאלטען פון דער פרוי'ס ארבייט. די לעצטע טעג האט זי אויך פערלוירען די ארבייט, און אזוי ארום זענען זיי געבליבען אהן מיטלען צום לעבען.

נעכטען בעת דער מאן איז נישט געווען אין דער היים, האט זי אויסגעטרינקען א געוויסע דאזע יאדינע. די פאגאטאוויע האט זי אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

אנ'עהנליכער פאל האט פאסירט אויף מאלינאווא 27, וואו דער ארבייטסלאזער גוסטאוו גיס האט זיך איבערגעשניטען דעם האלז מיט א ראזירמעסער. אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון פליישער-ארבייטער-פעראיין

אונטערן פארזיץ פון ה' משה קארפעל איז פארגעקומען די יעהרליכע פערזאמלונג פון פליישער-ארבייטער-פעראיין. פארן צוטרעטען צום טאג-ארדנונג, רעדט ה' סטאלארסקי וועגען די נעשעהענישען אין עסטרייך. די פערזאמעלטע בעעהרען די געפאלענע מיט אויפשטיין.

דעם טעטיגקייטס-בעריכט גיבען אפ די ה"ה משה קארפעל און סטאלארסקי. פון בעריכט איז צו זעהען, אז די פלייש-בראנזשע לעבט איבער א גרויסען קריזיס. די לאגע ווערט שווערער פון טאג צו טאג. די פערוואלטונג האט דעריבער געמוזט אויסשטיין א קאמף, פאר אפשלאגען די לוין-רעדוקציעס, און אויך פיהרען א קאמף פאר די דערלאבערטע ארבייטס-פלעצער. נישט קוקענדיג אויף די שווערע בעדינגונגען, איז די ארגאניזאציע פון די פליישער-ארבייטער פערבליבען פעסט. אלע סעקציעס ביים פעראיין ענטוויקלען אנ'אינטענסיווע טעטיגקייט. די עקזיסטירענדע ארטעלען ביים פעראיין, ערטיילען ווייטער, ביי די קליינע פערדינסטען, אונטערשטיצונגען פאר די אלמנות, קראנקע און ארבייטסלאזע מיטגלידער.

דער בעריכט פון דער פערוואלטונג איז בעשטעטיגט געווארען און ס'איז איהר אויסגעדריקט געווארען צוטרוי.

ה' בראנד בעגריסט די פערזאמלונג אין נאמען פון ראט פון די פראפ. פעראיינען און רעט וועגען דער אקציע פאר דעם בארעכאוו-הויז אין תל-אביב. די פערזאמלונג בעשליסט איינשטימיג בעשטייערען אלע מיטגלידער לטובת דעם בארעכאוו-הויז אין תל-אביב.

אין דער נייער פערוואלטונג זענען אריין: משה קארפעל, מרדכי קוודא, הערשל קורעק, יונתן קארפעל, מאנעלא הערמאן, משה זלאטניצקי, בענדעט קאזשוך, א. מ. לעווקאוויטש, ה. פושעוואזשניק, י. שילעט, ש. וואלפסאן, י. צוקער, ע. ראקאוו, און יצחק בערקאוויטש.

די פערוואלטונג האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן: פארזיצער – מרדכי קוודא וו. פארזיצער י. שילעט, סעקרעטאר – משה קארפעל, קאסיר – הערשל קורעק.

זלמן זילבערצווייג, רעדאקטאר פון יוד. טעאטער-לעקסיקאן אין לאדז

נאך א לענגערע רייזע איבער לעטלאנד און ליטע

דער בעקאנטער יודישער זשורנאליסט, אונזער בן-עיר זלמן זילבערצווייג איז נעכטען געקומען קיין לאדז. דער גאסט האט בעזוכט אונזער רעדאקציע, וואו ער האט איבערגעגעבען גרוסען פון לעטלאנד און ליטע פון וואנען ער איז נאר וואס געקומען.

זלמן זילבערצווייג האט לעצטענס געארבייט אין ווילנע 3 חדשים אין יוו"א, וואו ער האט שטודירט דעם טעאטער-מוזעי א. נ. אסתר רחל קאמינסקא. אין משך פון דער צייט, האט ער אין אסאוווצע (פאלעסיע) פערענדיגט זעצען דעם 3-טען באנד פון יודישען טעאטער-לעקסיקאן. ער האט אנגעשריבען 640 ביאגראפיעס און מאנאגראפיעס.

זילבערצווייג האט בעזוכט לעטלאנד און ליטע, וואו ס'זענען איינגעארדענט געווארען גאלדפאדען-פעסטיוואלען.

אין קאוונע האט זילבערצווייג גערעדט דורכ'ן ראדיא וועגען יודישען און העבראישען טעאטער. אין ליטע האט ער בעזוכט 12 שטעט, וואו ער איז ארויסגעטרעטען מיט רעפעראטען וועגען יודישען טעאטער.

געקומען איז ער קיין לאדז אויף א קורצע צייט. פון דאנען פאהרט ער אפ קיין אמעריקא, וואו ער וועט אפדרוקען דעם 2-טען באנד פון לעקסיקאן.

יובל-פייערונג פון פערדינסטפולן דיריגענט דארגוזשאנסקי

קאמיטעט שוין צוגעטרעטען צו דער ארבייט

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון עסקנים און זשורנאליסטען וועגען איינארדנען די יובל-פייערונג פון פערדינסטפולען און בעליבטען לאדזער דיריגענט און זשורנאליסט דארגוזשאנסקי.

ס'איז בעשלאסען געווארען שוין צוצוטרעטען ארגאניזירען די יובל-פייערונג. ס'וועלען איינגעארדענט ווערען צוויי קאנצערטען: א רעליגיעזער קאנצערט אין דער סינאגאגע, אויף אלעיע קאשטשושקי מיט'ן קאנטאר פון דער טלאמאצקער סינאגאגע אין ווארשא, און א צווייטער גרויסער יובל-קאנצערט נאך פסח.

ס'איז געוועהלט געווארען א קאמיטעט פון די אנגעזעהענסטע עסקנים און זשורנאליסטען.

אין דער עקזעקוטיווע זענען געוועהלט געווארען די ה"ה פיניע גערשאווסקי פארזיצער. לודוויק צוקער – קאסיר. רעד. י. אונער, רעד. ח. י. בושוסטאווסקי, י. אבערזשאנעק און ישראל זעלמאנאוויטש.

יודישע ארעסטאנטען דאנקען דער קהלה

פאר די בעמיהונגען צו פייערען פורים

(בריף אין רעדאקציע)

מיר יודישע ארעסטאנטען פון דער תפיסה, אויף טארגאווא-גאס בעטען די ג' רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אפצודרוקען פאלגענדען דאנקבריף, פערוואס מיר דאנקען פאראויס.

מיר געפונען פאר אונזער פליכט אויסצודריקען א דאנק דער לאדזער יודישער קהלה און דעם דאקטאר אברהם רעכטמאן פאר זייער בעמיהונג אונז צו דערלויבען צוזאמען צו פערברענגען אסתר-תענית און פורים, וואו מיר האבען געהאט די מעגליכקייט צו דאווענען און הערען לייענען די מגילה, ווי אויך עסען צוזאמען די פורים-סעודות.

מיר דאנקען אויך דעם ה' נפתלי לעווין פאר זיין פרעהליך מאכען.

גלייכצייטיג ווענדען מיר זיך צו דער קהלה-פערוואלטונג מיט דער בקשה אויסצופועלען, אז מיר יודישע ארעסטאנטען זאלען קענען זיצען אין איין צימער.

מיט כבוד

די יודישע ארעסטאנטען אין דער תפיסה אויף טארגאווא-גאס.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט. זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

ראדיא-ווינקעל

150 יעהריגער יובילעאום פון „לא סקאלא"

„לא סקאלא" אין מיילאנד! דאס זיך נישטא קיין אינטעליגענטער מענש אויף דער וועלט, וואס זאל נישט האבען געהערט וועגען דאזיגען קונסט-טעמפעל פאר מוזיק. מיליאנען מעלאמאנען פון דער גאנצער וועלט בעגעהרען כאטש איין מאל אין לעבען הערען אנ'אפערע אין „לא סקאלא" און איבערלעבען מינוטען פון העכסטער ארטיסטישער בעגייסטערונג.

איצט איז געווארען 150 יאהר פון רוהמפולער געשיכטע פון „לא סקאלא" וואס אויף איהרע בינע-טער זענען ארויסגעטרעטען די גרעסטע זינגערס, די גרעסטע קאמפאזיטארען און דיריזשארען. איהר וועלט-רוהם האט „לא סקאלא" צו פערדאנקען אין דער ערשטער רייהע די וועלט-בעריהמטע זינגערס, וועלכע זענען דארט ארויסגעטרעטען. אזעלכע נעמען ווי: קארוזא, אדעלין, פאטי, באטיסטיני און אין די לעצטע יאהרען דזשיגלי, וואלפי, קיעפורא און פיל אנדערע האבען בריים פונאנדערגעטראגען דעם רוהם פון דער מיילאנדער „לא סקאלא", פארן ארטיסט אדער דיריגענט איז די גרעסטע דערגרייכונג אין לעבען, ווען מען לאזט איהם ארויסטרעטען אין „לא סקאלא". זיין וועלט-קאריערע איז שוין דעמאלט א געזיכערטע. אבער כדי צו האבען די זכיה צו זינגען אין „לא סקאלא" מוז מען בעזיצען א וואונדערבארער שטימע און אזוי זינגען אז עס זאל מיט-רייסען און בעגייסטערען דעם צוהערער פון דעם „בעל קאנטא" וועלכען „לא סקאלא" האט דערפיהרט ביז אנ'אידעאל.

אויך דאס יודישע פאלק האט געשיקט זייבע זינגערס ארויסצוטרעטען אין „לא סקאלא", דאס זענען געווען די גרויסע זינגער'ין מארגאט-קאפטאל, וועלכע איז ארויסגעטרעטען אין „פארסיוואל" רעגיגע פיגר-קערט און די וועלט-בעריהמטע אדא סארי. פון די יודישע זינגערס זענען אויפגעטרעטען: וויגאגראדאוו, הערמאן יאדלאווקער, וויטאריא וויינבערג און הערמאן זימבערג.

צו איהר 150 יעהריגען יובילעאום גיט „לא סקאלא" א גאנצע רייה אפערעס סיי פון אלטען און סיי פון נייעם רעפערטואר, דער פוילישער ראדיא האט געשלאסען אנ'אפמאך מיט „לא סקאלא" וועלכע וועט טראנסמיסירען פארן פוילישען ראדיא 10 אפערעס. עס וועלען געגעבען ווערען: קאנצערט פאר לעסטריגא (15 מערץ), „דבוק" פון ראק (27 מערץ), „זאבא" פון טאסקאני (10 אפריל), „טראוויאטא" פון ווערדי (21 אפריל), „ווערטהער" פון מאסענע (29 אפריל), און „מעפיסטא" פון בויטא (10 מאי).

פארן יודישען ראדיא-הערער וועט האבען א ספעציעלע בעדייטונג דאס אויפפיהרען צום ערשטען מאל אין דער מיילאנדער „לא סקאלא" די אפערע „דבוק", פון ראק. דער קאמפאזיטאר ראק האט געשאפען זיין אפערע אויפ'ן גרונד פון מיסטישען ווערק פון אנסקי. די אפערע „דבוק" האט אויפ'ן איבערנאציאנאלען אפערן-קאנקורס בעקומען דעם ערשטען פרייז און דערפאר ווערט זי אויפגעשטעלט אין „לא סקאלא".

אזוי ארום וועלען מיר א דאנק דער וואונדערבארער ערפינדונג פון ראדיא האבען די מעגליכקייט צו געניסען פון די גרעסטע קולטור-ווערטען, וואס די מענשהייט האט געשאפען אויפ'ן מוזיקאלישען געביט.

זאלען די טעכניקערס זיך אויסטייטשען אויף זייער טרוקענעם לשון אז ראדיא איז נישט מעהר ווי כוואליעס קאנדענסאטארען א. א. וו. פאר א מענש אבער, וועלכער געפינט זיך אין א פערוואר-פערט ערגעץ אויף דער פראווינץ, בלייבט דער ראדיא פאר איהם א וואונדערבארע ענטפלעקונג. עס איז גענוג א דרעה צו טון מיט דער גאלקע פון ראדיא-אפאראט און מאמענטאל איז מען שוין אין קאנטאקט מיט דער גרויסער ליכטיגער וועלט מיט שענסטען וואס די מוזיקאלישע וועלט האט געשאפען — מיט דער מיילאנדער „לא סקאלא".

ווען איז בעסער צו הערען ראדיא אהן „ערד"?

אלע ראדיא-הערערס ווייסען פון דער פראקטיק אז דער ערשטער בעדינג פון גוטען ראדיא-אויפנאהם, איז דאס גוטע בעערדיגען פון אפאראט. א גוטער קאנטאקט מיט דער „ערד" איז אין דער ערשטער רייה וויכטיג פאר די א.ג. „עלעקטרישע" ראדיא-אפאראטען, וואס זענען פערבינדען מיט דער שטאטישער נעץ, אין די דאזיגע ראדיא-אפאראטען שפילט די בעערדיגונג א וויכטיגע ראל, ווייל עס ווערען אזוי ארום אפגעפיהרט צו דער ערד אלע שטראמען, וואס קענען ארויסרופען אין הער-טרייבעל א-דער הילכער פערשידענע נעבען-גערוישען פון דער שטאטישער עלעקטרישער נעץ.

די פראקטיק האט אבער געוויזען אז אין פיל פאלען ארבייט אזא עלעקטרישער אפאראט בעסער און רייבער דעמאלט ווען ער איז נישט פערבינדען מיט דער „ערד", דאס איז דערפאר ווייל די מעטאלענע וואנט פון אפאראט דינען אלס א גענוגענדער געגענגעוויכט פאר דער אנטענע, אבער נאכדעם ווי מען הערט אויף צו הערען ראדיא, מוז מען תיכף די אנטענע פערבינדען מיט דער „ערד", ווייל דאס פערהיט די אנטענע פון א דונער.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 93-201

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג,

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזע.

נעהמט אן פון 8 – 11 פריה און פון 5 – 8 אוונד

זונטאג און חגאות פון 9–1 פארמיטאג.

ספארט-בעוועגונג

סענסאציאנעלע רעזולטאטן פון די באקס-מייסטערשאפטס-קאמפען אין פוילען

פויזען, 4. (טעלעפאניש פון אונזער שליח).

די באקס מייסטערשאפטס־קאמפען אויפ'ן יאהר 1934, וועלכע האבען זיך דא אנגעהויבען פרייטאג אין אוונד, האבען ארויסגערופען א שטארקען איב־טערעס. זעהר פיל ספארטלער ד'עהען זיך ארום האטעל „מאנאפאל" וואו עס זענען איינקווארטירט די באקסער בכדי צו „כאפען" א שמועס מיט גע־וועזענע און קומענדיגע מייסטערס פון פוילען וועגען די פארשטעהענדע קאמפען. בישט איינער וויזט ארויס גרויס פריינדליכקייט און בעמיהען זיך צו העלפען די באקסער מיט עצות, ווי אזוי זיי דארפען קעמפען אין די פארשטעהענדע אזוי וויכטיגע ארויס־טרעטען.

צו די קאמפען האבען זיך געשטעלט אלע קרייזע מיט'ן אויסנאהם פון סטאניסלאווער מאנשאפט, וועלכע איז בישט/געקומען צוליב מאנגעל אין געלד. מען זעהט טאקע כמעט אלע אלטע באקס־מייסטער און זעהר פיל יונגע אונטערוואקסענדע „שטערנס" פאר וועמען בישט איין אלטער פויסטלער ציטערט גאר שטארקער. צווישען די קנאפע 70 באקסער גע־פינען זיך א צענדליג יודישע באקסער פון לאדז, ווארשא, ווילנע און לעמבערג. פון די יודישע באק־סער האבען באלד געוואונען די אויפמערקזאמקייט די צווי פויסטלער — דער מייסטער פון פוילען ראט־האלץ פון „גוויאזדא" ווארשא און שטאהל 2 — „ל. ק. ס." לאדז.

שוין דעם ערשטען טאג זענען פארגעקומען 16 קאמפען, וועלכע האבען געבראכט א רייהע סענסאצ־יאנעלע רעזולטאטען, די גרעסטע סענסאציע איז געוועזען די מפלה פון פוילישען מייסטער פון פוילען אין דער האן־וואג — פאלוס צום שלעזישען באק־סער מאטשקא 2. נישט קיין קליינער סורפריז איז געוועזען די מפלה פון לאדזער אמביציעזען באקסער וואזשניאקעוויטש צו פלאריאנסקי'ן. ראטהאלץ האט אין זיין ערשטען קאמף ארויסגעוויזען זייגע קענט־שען און הויך בעזיגט דעם מייסטער פון שלעזיען גורעצקי'ן אויף פונקטען. שטאהל האט נישט געהאט אין דעם נישט שלעכטען באקסער — אנדרעס לובלין — קיין גלייכען געגנער און בעזיגט מיט א קנאק־אוט.

א איבערראשונג האבען געמאכט די באקסער פון פאמערן, וועלכע האבען זיך רעפרעזענטירט אלס זעהר גוטע פויסטלער־מאטעריאל. בעזונדערס קאז־לאווסקי אין דער האן־וואג און דעם צווייטען טאג — טשארטעק אין דער פליגען־וואג.

די רעזולטאטען פון די עלימינאציע קאמפען דעם ערשטען טאג זענען געווען פאלגענדע:

ראטהאלץ — גורעצקי (שלעזיען, פליגען־וואג). דער פוילישער מייסטער טרעפט אויף א שטארקען געגנער, אבער זיין איבערמאכט איז אהן שום ספק. בעזונדערס אין דער דריטער רונדע לאזט ער פשוט נישט דעם געגנער צום ווארט, און זיגט הויך אויף פונקטען. אין דער זעלבער וואג בעזיגט דער פיל שטארקערער סאפקאוויאק (פויזען) דעם געגנער זענדלער פון ווילבא.

האן־וואג. קאזלאווסקי (פאמערען) שלאגט הויך אויף פונקטען שיראקען פון לעמבערג. קאזשימיער־סקי (ווארשא) געוואונט ביי יעזשי 2 (ביאליסטאק) און מאטשקא 2 (שלעזיען) זיגט נאך א שווערען קאמף דעם פוילישען מייסטער פאלוס.

פעדערען־וואג. רודזקי (שלעזיען) זיגט זיכער אויף פונקטען ביי האלאוואטש פון לעמבערג, קיינער געוואונט ביים ביאליסטאקער באקסער פיאטראוויטש, פארלאנסקי (ווארשא) געוואונט נאך א זעהר אינטער־רעסאנטען קאמף וואזשניאקעוויטשען פון לאדז. און מאטושטשיק פון שלעזיען שלאגט דעם ווילנער באקסער קלאטעס.

אין דער לייכטער־וואג, בעזיגט באנקאווסקי פון ווארשא זורובלעווסקי'ן פון פאמערען, און שיפינ־סקי (פויזען) געוואונט דורך א קנאק־אוט ביי האל־קא פון ווילבא.

אין דער האלב מיטעל־וואג. שלאגט שטאהל 2 (לאדז) דורך א קנאק־אוט אין דער דריטער רונדע דעם לובלינער באקסער אנדי.

מיטעל־וואג, לעאניאק (לעמבערג) געוואונט ביי ווראשען פון פאמערען און אזשארעק פון ווארשא גע־וואונט זעהר צווייפעלהאפט ביי מיעטשיסלאווסקין פון קראקא, די קראקאווער לייטונג האט בעלייגט א פראטעסט, וועלכער איז שפעט ביי נאכט בעריקזיכ־טיגט געווארען, און עס איז בעשלאסען געווארען איבערצוחזרן דעם קאמף.

האלב שווערער־וואג, פשיבילסקי פון פויזען בעזיגט קלאדאסן פון לאדז.

אין דער שווערער וואג האט דאסמאל וואטשקא פון שלעזיען ווידער צוגעשטעלט א סורפריז און נישט פארענדיגט זיין קאמף, ווייל אין דער צווייטער רונדע זענען איהם געפלאצט די הויזען... און אלס זיגער איז אנערקענט געווארען פילשט פון פויזען.

אין צווייטען טאג פון די קאמפען זענען פאר־געקומען 22 צוזאמענטרעפען, וועלכע האבען ווידער געבראכט פיל סענסאציעס. אזשארעק האט זיין צווייטען מעטש מיט מיעטשיסלאווסקין געוואונען דורך א קנאק־אוט. ראטהאלץ האט זיכער געשלאגען דעם שטארקען פויזנער מייסטער סאבקאוויאק און שטאהל 2 האט ווידער געשלאגען מיט א קנאק־אוט קאטש־מאר'ן פון לעמבערג.

די רעזולטאטען זענען געווען פאלגענדע:

פליגען־וואג. יושטשיק — קראקא, געוואונט ביי טהור'ן פון לעמבערג. טשארטעק פון פאמערן בע־זיגט אונדערוואריטעט פאוולאק'ן פון לאדז. גורעצקי פון ביאליסטאק שלאגט כאזשניעווסקי'ן (ווארשא) און ראטהאלץ געוואונט פערדיגט ביי סאבקאוויאק'ן פון פויזען, ראטהאלץ, האט עטליכע מאל געשיקט זיין געגנער אויף די ברעטער.

האן־וואג, קאזלאווסקי, שלאגט קאזשימיער־סקי'ן, ראגאלסקי (פויזען) געוואונט ביי מאטשקא 2.

פעדערען־וואג. רודזקי שלאגט פערדיגט קיי־באר'ן.

לייכטער־וואג. שיפינסקי (פויזען) שלאגט נאך א גלייכען קאמף באנקאווסקין, טאבארעק (לאדז) געוואונט ביי צעקלאזש'ן פון לעמבערג, כראסטעק פון קראקא שלאגט הויך אויף פונקטען ביאלאס פון שלעזיען, און באנאשאק (לאדז) שלאגט דורך א קנאק־אוט שוין אין דער ערשטער רונדע שייבע'ן פון לעמבערג.

האלב מיטעל־וואג. שטאהל 2 שלאגט אין דער צווייטער רונדע דורך א קנאק־אוט קאטשמאר'ן, מאטיוקאוו (ווארשא) געוואונט ביי קושמיער'ן פון ביאליסטאק און סעווערינאק (ווארשא) בעזיגט זי־כער ביעניעק'ן פון שלעזיען.

אין דער שווערער־וואג, פערשפילט קרענץ פון לאדז ביי פילאטען.

זונטאג פארמיטאג האבען זיך אנגעהויבען די האלב פינאל־קאמפען. דער אינטערעס איז זעהר א שטארקער, מען דערווארט גאר אינטערעסאנטע קאמפען. ביי א אלגעמיינער אנגעשטרענגטקייט, ווערט דערווארט דער סענסאציאנעלער קאמף אין דער מיטעל־וואג צווישען די צוויי אלטע קאנקורענ־טען כמיעלעווסקי פון לאדז און מייכזשיצקי פון פויזען. דער זיגער פון דעם קאמף ווערט שוין גערעכענט אלס מייסטער, הגם עס בלייבט נאך איבער דעם זיגער צו קעמפען ביים פינאל.

דער דאזיגער זעהר אינטערעסאנטער מעטש, וועלכער איז געשטאנען אויף א הויכער מדרגה, האט געוואונען דער אלטער מייסטער מייכזשיצקי, דאס פיל פערזאמעלטע פובליקום האט אויפגענומען דעם בצחון פון זייער ליבלינג מיט לאנג דויערענדע...

די לאדזער באקסער טאבארעק און באנאשאק אוואציעס.

זענען אויך שוין אפגעפאלען, עס איז בלויז געבלי־בען צו די פינאל קאמפען שטאהל 2, וועלכער דארפט זיך טרעפען מיט סעווערינאק'ן אין די האלב מי־טעל־וואג.

ראטהאלץ האט נאכאמאל געוויזען, אז ער איז אין זיין וואג קאנקורענצלאז דער בעסטער פויל־שער פויסטלער.

די רעזולטאטען זענען געווען פאלגענדע:

טשארטעק בעזיגט גורעצקי'ן אין דער פליגען־וואג און געהט צו צום פינאל. אין דער זעלבער וואג, שלאגט ראטהאלץ יושטשיק'ן און קוואליפיצירט זיך צום פינאל.

אין דער לייכטער וואג פערשפילען ביידע לאדזער באקסער, טאבארעק ווערט בעזיגט דורך שיפינסקין און באנאשאק פערשפילט אונפערהאפט צו כראסטעק'ן פון קראקא.

רעזולטאטען פון די פינאל-קאמפען פון די באקס-מייס-טערשאפטען אין פוילען

פויזען, 3 (טעלעפאניש פון אונזער שליח).

די פינאל־קאמפען וועגען די אינדיווידועלע באקס־מייסטערשאפטען אין פוילען האט זיך פאר־ענדיגט מיט סענסאציאנעלע רעזולטאטען.

אין דער פליגען־וואג ווערט אנערקענט אלס זיגער טשארטעק פון פאמערן. דער קאמף צווישען טשארטעק'ן מיט ראטהאלצ'ן איז געשטאנען אויף א הויכער מדרגה. ראטהאלץ האט אין די ערשטע צוויי רונדען א'איבערמאכט, אין דער דריטער רונדע איז דער קאמף א גלייכער, דאך ווערט אלס זיגער אנערקענט טשארטעק.

אין האן־וואג, בעזיגט ראגאלסקי (פויזען) קאזלאווסקין).

אין פעדערען־וואג, שלאגט נאך א זעהר שווערען קאמף פארלאנסקי רודזקי'ן.

אין דער לייכטער וואג, געווינט שיפינסקי ביי כראסטעק'ן.

אין דער האלבמיטעל־וואג, בעזיגט סעווע־ריניאק דעם לאדזער באקסער שטאהל II.

אין דער מיטעל־וואג, שלאגט מייכזשיצקי — לעאניאק'ן.

אין דער האלבשווערער־וואג, בעזיגט אנט־שאק — קארפינסקי'ן.

אין דער שווערער־וואג דערצילט פילאט דעם מייסטער־טיטעל.

דער אינטערעס איז געווען א גרויסער, עס האבען זיך פערזאמעלט העכער 4 טויזענד מאן.

פוסבאל אין לאדז

די פוסבאל־מייסטערשאפטען פון „א"־קלאס הויבען זיך אין לאדז אן גאר בקרוב. אלע לאדזער פוסבאל־קלובען, וואס געהערען צום „א" קלאס האבען שוין ארויסגעפיהרט זייערע שפילער אויפ'ן פעלד, כדי זיי צוצוגעוואוינען צו די שווערע בע־דינגונגען אין די פריהלינגס מייסטערשאפטען, אויך ביידע יודישע קלובען פון „א" קלאס „הכוח" און „מכבי" האבען נעכטען געשפילט און ליידער זענען ביידע ארויס מיט מפלות, וואס וועלען זיי נישט ברענגען קיין נוצען ביי דער ווייטערדיגער ארבייט זייערע. זאלען מיר אבער האפען, אז די רעזול־טאטען פון די לעצטע פערמעסטונגען פון „הכוח" און „מכבי" זענען נישט קיין אפשפיגלונג פון זיי־ערע ווירקליכע כוחות און די פארם זייערע וועט זיך כסדר שטארקען. די רעזולטאטען פון די עהרי־נעכטיגע און נעכטיגע פוסבאל־פערמעסטונגען זענען פאלגענדע:

ו. ק. ס. — הכח 1:4

ס.ק.ס. — קוזשא (פאביאניץ) 1:7

אוניאן־טורינג — מכבי 0:4

ל.ט.ס.ג. — ווימא 0:1

ל. ק. ס. — ווידזעוו 2:2

לאדזער „מכבי" איז פער-שטארקט געווארען מיט עט-ליכע פוסבאל-שפילער

ווי מיר דערוויסען זיך, איז דער לאדזער „מכבי" פערשטארקט געווארען מיט 3 גוטע פוס־באל־שפילער, וועלכע וועלען דעם היי'יעהריגען סעזאן שפילען אין דער „א"־קלאסיגער מכבי־מאנ־שאפט. דאס זענען: הירש (סאסנאווצער „מכבי"), הירש (ווארשעווער „זשאמ") און גאלדבערג (ווא־רשעווער זשאס").

דער גרויסער טורן=פעסט פון לאדזער „שטערן"

קומט פאר דעם קומענדען שבת

שבת קומט פאר דער גרויסער טורן־פעסט פון דער א. ס. ג. „שטערן" אין לאדז. די ארב. ספארט געזעלשאפט „שטערן", וועלכע ארבייט און ווירקט צווישען די ברייטסטע יודישע ארבייטער־מאסען האט געשטעלט זיך פאר א ציל די פיזישע אנטוויקלונג פון דער ארבייטערשאפט און ארביי־טער יוגענד. און צו דעם צוועק ווידמעט זי צווי־שען אנדערע ספארט־צווייגען די גרעסטע אויפ־מערקזאמקייט דער ארבייט פון דער גימנאסטישער סעקציע.

די גימנאסטישע סעקציע, וועלכע האט מיט גרויס מיה און ענערגישער ארבייט צוגעצויגען די גרעסטע צאהל מיטגלידער, האט איינגעשטעלט א פלאנמעסיגע פיזישע דערציהונגס־ארבייט.

אונטערן אויפזיכט פון א גוט ארגאניזירטען אינסטרוקטארען־ראט, ביים היינטיגען טאג איבען 15 גרופען פון מענער, פרויען און קינדער אין דער צאהל ביי 300 טורנער. די גימנאסטישע סעקציע האט שוין דעמאנסטרירט איהר שלאג־פערטיקע ארבייט, און דער עיקר דערפאלג פון איהר ארבייט האט זיך ארויסגעוויזען אויפ'ן „שטערן" לאנדעס צוזאמענפאהר אין ווארשע, ווי די לאדזער גימנאסטישע אויפטריטען האבען פער־נומען דאס ערשטע ארט צווישען אלע „שטערן" ספארטלער אין לאנד.

אין די לעצטע חדשים האט זיך איינגע־געבען די ארבייט פון דער גימנאסטישער סעקציע צו פערשטארקען א דאנק דעם בעקוועמען לאקאל און נייע מכשירים. די איבונגען פון מוסטער־גימ־נאסטיק פון פרויען, מענער און קינדער גרופען: איבונגען אויף מכשירים, קאסטען, באק, שפרונגע בארן־איבונגען, פרי פלאסטישע, ריטמישע בילדער און פיראמידען, וועלען אויספילען דעם פראגראם פון טורנפעסט.

ר. איזראעל

דער אריער-פאראגראף

51

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

בעהמע האט מיט דערוועלבער פארעכהייט אי־בערגעחזרט פאר דער ספעציעלער אויספארשונגס־קא־מיסיע די לעגענדע או איהם זענען בעפאלען צוויי יו־דען וועלכע האבען איהם דערצעהלט וועגען דער געהיימער טעראריסטישער ארגאניזאציע און וועגען דער נקמה צוליב דעם גורל פון היינריך זאקס אוי־אנדערע יודען, וועלכע געפינען זיך אין די קאנצענ־טראציע־לאגערען. ס'איז נישט געווען קיין שום גרונד נישט צו גלויבען בעהמען, בעזונדערס ווען די איבערשטעלונג פון דער אויספארשונגס־מאכט איז גע־גאנגען אין דער ריכטונג ארויסצוזוכען יעדע שוועריג־קייט און יעדע מפלה אויף יודען, די הויפט־אנפיה־רונג פון די נאצי־לייט האט וויהער בעקומען מא־טעריאל, כדי אפצונארען די מאסען, מאכען זיי פער־געסען פון אנדערע זארגען, און צו האבען בעשעפ־טיגונג ביים שטהדירען דעם ענין מיט דער יודישער טעראריסטישער ארגאניזאציע.

מיט דעם דאזיגען טאג האט זיך פאר דער יודישער יוגענד אין דייטשלאנד אנגעהויבען א נייער פערקאפ פון פערפאלגונגען און פייניגונגען. די אויס פארשונגס־קאמיסיע, וועלכע איז געקומען קיין אולם אויפצוקלערען דעם ענין מיט בעהמען האט געהאט בריינטע פולמאכטען און זי האט באלד פעראדנעט צו שליסען אלע יודישע יוגענד־ארגאניזאציעס אין בייערען און די אנפיהרער פון די דאזיגע ארגאניזא־ציעס צו פערהאלטען אין די קאנצענטראציע־לאגערן, אין די לאגערן גופא זענען בעגיין געווארען די אינק־וויזיטארישע פייניגונגען אויף די יודען, וועלכע האר בען זיך דארט געפינע. דער מענשליכער שכל איז גארנישט פעהיג אויסצוטראכטען די שרעקליכע ענוי־ים, וועלכע זענען אנגעווענדעט געווארען בנוגע די יו־דישע ארעסטירטע, איצט האבען די נאצי־חברה'לייט געהאט א בערעכטיגונג דורך פייניגען האט מען כלור מרשט געוואלט ארויסבעקומען ביי די ארעסטירטע איינצעלהייטען וועגען דער טעראריסטישער ארגאני־זאציע, וואו ס'געפינט זיך די צענטראלע און ווער סיזענען די אנפיהרער פון דער ארגאניזאציע. עס פערשטייט זיך, אז די געפייניגטע האבען נישט גע־וואוסט פון וואס צו זאגען און האבען נישט פער־שטאנען, וואס מען וויל פון זיי, די שטורמיסטען האבען זעהר גוט געקענט זייערע געפאנגענע. זיי האר בען געוואוסט וואו זיי וועלען עפעס אויספיהרען מיט דראהונגען און וואו נישט. וואו זיי וועלען קענען פראוואצירען מיט שלאגען און ביי וועמען נישט, דעריבער האבען זיי זיך קודם־כל גענומען צו די שוואכסטע, כדי זייערע פראוואקאציעס זאלען זיך וואס גיכער איינגעבען און די עפעקט זאל זיין א מאמענטאלער. דעריבער איז די רייה שנעל אנגעקו־מען אויף דעם אדוואקאט הערץ, וועלכער איז גע־וועזען א שוואכליגג און נישט געהאט קיין כוח און קיין מוט זיך אקעגענצושטעלען און אויסצוהאלטען גרויסע יסורים.

הערץ איז ארייגעשלעפט געווארען אין דער איבקוויזיציע־שטוב.

א דערשראקענער ווי א געשלאגענער הונד האט ער מיט פיכטע אויגען געקוקט אויף זייגע מאכט־האבער, אויף די וועלכע זענען געווען די הערשער פון זיין לעבען.

אין קלאפ מיט א גומי־קניפעל איבער הערץ'ס קאפ האט איהם באלד צומישט, ער האט שוין נישט געוואוסט וואס מיט איהם טוט זיך, ער איז געווען גרייט אבידערצוקניהען פאר די אכזרים, קושען זיי־ערע פיס און בעטען או זיי זאלען איהם נישט פיי־ניגען. וועגען דעם האבען די שטורמיסטען זעהר גוט געוואוסט און זענען געווען זיכער, אז זייער פראוואר־קאציע וועט זיך איינגעבען.

— ווי האט געשמעקט די פארשפייזע, האט איבער פון די שטורמיסטען, קענטיג דער אנפיה־רער, געפרעגט הערץ'ן. נאכן ערשטען קלאפ.

הערץ האט גארנישט געענטפערט, אזוי ווי ער וואלט שוין פעדליב געגומען דעם ערשטען קלאפ באר ער זאל נישט בעקומען דעם צווייטען.

— איהר ווילט אויסמיידען ווייטערדיגע קלאפ האט מען הערצ'ן געפרעגט.

— פארוואס פייניגט איהר מיך, איך בין דאך א לאיאלער בירגער, קיינמאל נישט ארויסגעטרעטען געגען אונזער מאכט, שטענדיג געווען א גוטער דייטשער פאטריאט.

— א, מיר ווייסען, מיר קענען אייער פאטרי־אטיזם, וואס קומט דערפון ארויס או וואס א יוד קומט שטענדיג ארויס צום שלעכטען. איהר זענט שוין אזא פערשאלטען פאלק.

— נישט אלע, האט הערץ געענטפערט, הערץ לענדיג אפוועגדען פון זיך דעם צארן פון די שטור־מיסטען, צווישען יודען זענען פערהאן פערשידענע מענשען, איך געהער צו די, וועלכע האבען שטענדיג געליבט און געאכט דאס דייטשע פאלק.

— מיר וועלען דאס באלד זעהען, מיר וועלען זיך איבערצייגען צי דאס איז אזוי, איהר זענט אונז אין לאגער זייט עטליכע טעג: און מיר דעסטוועגען האט איהר אונז נישט געזאגט דאס וויכטיגסטע, איהר אלע דא מיינט או מיר ווייסען נישט גארנישט מיר האבען מיט א כיוון פערהוילען דעם ענין, ביז איינער פון אייך וועט אליין אנהויבען געגען דעם צו רעדען, איצט האבען מיר זיך איבערצייגט אז עס איז נישט אזוי, אלע היטען האבען אין זיך און אלע יודען האבען איין צורה, זיי טראכטען אונז וועגען אונטערגראבען די עקזיסטענץ פון די כוחות צווישען וועלכע זיי וואוינען.

(פארזעצונג קומט)

יאַ באָיקאָט, אָדער נישט באָיקאָט

היטלערס מיניסטאָרן קריגן זיך אַרום וועגן יודען.—איינינגע ווילן באַלד אויסראָטען די יודען, די אַנדערע—אַ ביסעל שפּעטער..

דאָס וואָס עס קומט איצט פאָר אין די איבער־אויפגעסטע רייהען פון דער היטלער־רעגירונג, איז אייגענטליך אַ שטילע מלחמה, אַן איבערליכער קריג, אַ קריג צוליב דער פראַגע:

— זאָל מען יודען אַרויסשטויסען פון האַנדעל, אָדער נישט?

מען דאַרף נישט דענקען אין אויסלאַנד, אַז די דייטשע רעגירונג איז ווירקליך אַזוי איינינג צווישען זיך, ווי די זאַך ווערט פאָרגעשטעלט. דער איצטיגער דייטשער רעגירונגס־קאַבינעט בעשטעהט טאַקע פון מיטגלידער פון דער נאַצי־פּאַרטיי, אָבער אין דער פּאַרטיי גופא איז אויך נישט אַלעס גלאַטיג.

די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּאַרטיי אין דייטשלאַנד רוקט זיך איצט צו אַ שפּאַלטונג. אַ טיפער איבערליכער קאַמף הויבט זיך איצט אָן אויסצוקריסטאַליזירען אין די רייהען פון דער פּאַרטיי; אַ קאַמף, וועלכער טיילט די פיהרער פון די נאַציס אויף צוויי עקסטרעמע פליגלען: אויף דעם רעכטען פליגעל, וואָס וויל מיט הענד און מיט פיס זיך אָנהאַלטען ביי דער עקזיסטירענדער קאַפּיטאַליסטישער סיסטעם פון פּריוואַט־אייגענטום, און אויף דעם לינקען פליגעל, וואָס וויל דורכאויס, אַז פּריוואַטער האַנדעל זאָל אין דייטשלאַנד פערבאָטען ווערען און אַז אַלעס זאָל דאָ סאָציאַליזירט ווערען, פּונקט ווי אין סאָוויעט־רוסלאַנד.

דער רעכטער פליגעל, וועלכער ווערט געפיהרט פון די מעהר געלאַסענע עלעמענטען, ווי דער ווירטשאַפטס־מיניסטער ד״ר שמידט אָדער דער איבערן־מיניסטער ד״ר פריק, זענען מיט דער מיינונג, אַז די נאַצי־פּאַרטיי, איז טאַקע אַ סאָציאַליסטישע, אָבער, אַז עס איז נאָך ווייט נישט געקומען די צייט, מען זאָל זיך קענען ערלויבען צו מאַכען גרויסגעהענדע סאָציאַליסטישע עקספּערימענטען אין דייטשלאַנד. מען קען נאָך, טענה׳ן זיי, די פּריוואַטע איניציאַטיוו אין דייטשלאַנד נישט שטערען. מען קען זי נאָך דערווייל נישט אָפּטויטען. פרייער און פּריוואַטער האַנדעל מוז נאָך אין דייטשלאַנד אָנגעהן אַ גאַנץ לאַנגע צייט; פּריוואַט־אייגענטום מוז נאָך אין דייטשלאַנד דערווייל אָנגעהאַלטען און בעשיצט ווערען.

אַנדערש איז אָבער די מיינונג פונ׳ם לינקען פליגעל. דער דאָזיגער לינקער פליגעל — געפיהרט פון דעם לאַנדווירטשאַפטס־מיניסטער דאַרע און פון דעם אַרבייטס־קאָמיסאַר ד״ר לײַ — פאָדערט אַז עס גאַנץ דרינגליך, אַז מען זאָל איבערהויפּט אין דייטשלאַנד אָפּשאַפען דעם פּריוואַטען האַנדעל; אַז מען זאָל די גאַנצע עקאָנאָמישע סיסטעם פון לאַנד אַריינגעהמען אין די הענד פון דער רעגירונג; אַז מען זאָל דעם גאַנצען האַנדעל און די גאַנצע אינדוסטרי קאָנצענטרירען און אָנקשטעלען אונטער דער דירעקטער אַנפיהרונג פון דער רעגירונג.

די דאָזיגע פולשטענדיגע באָלשעוויסטישע שטעלונג פון דעם לינקען פליגעל געפינט פון טאָג צו טאָג מעהר און מעהר אָנהענגער צווישען דער דייטשער אַרבייטערשאַפט. זי איז דער אויסדרוק פון אַ גרויסען טייל אַרבייטער, וואָס האָבען זיך אַנגעשלאָסען אָן דער נאַצי־פּאַרטיי, ווייל זיי האָבען געדענקט, אַז היטלער וועט סאָציאַליזירען די שווערע אינדוסטרי אַזוי שנעל, ווי ער וועט קומען צו דער מאַכט. דאָס איז אַ טייל פון דער נאַצי־פּראָגראַם, פון וועלכער היטלער, געהרינג און געבעלס

פון ב. סמאָליאַר, (בערלין)

האַלטען, אַז עס איז בעסער צו מאַכען איצט אַ שווייג וועגען דעם.

צו מאַכען אַ שווייג איז אָבער גוט בלויז דאַן, ווען עס איז נישט פאַרהאַן קיין אָפּאָזיציע, איצט אָבער ענטוויקעלט זי זיך, זי וואַקסט און פערלאַנגט פון דער היטלער־רעגירונג אַ גאַנץ קלאָרען ענטפער:

— קאַפּיטאַליזם אָדער סאָציאַליזם! איז די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּאַרטיי אַ קאַפּיטאַליסטישע פּאַרטיי, וואָס וויל פערטיידיגען פּריוואַטען קאַפּיטאַל, אָדער איז זי ווירקליך אַ סאָציאַליסטישע פּאַרטיי, וואָס מוז ענדליך טראַכטען פון יענעם. ווי אַזוי אָפּצושאַפען דעם פּריוואַטען קאַפּיטאַל!?

* * *

אַנ׳ענטפער אויף דער דאָזיגער פראַגע איז נאָך דערווייל פאַר דער נאַצי־רעגירונג איצט נישט אַזוי לייכט צו געבען. דערווייל איז נאָך די נאַצי־רעגירונג גוט און שטאַרק אָפּהענגיג פון פּריוואַטען קאַפּיטאַל און קען זיך נישט פערגינען איהם אָנצושרעקען.

דער ווירטשאַפטס־מיניסטער ד״ר שמידט איז דערפאַר איצט דער, יעניגער, וואָס האַלט שטאַל און אייזען, אַז מען זאָל דעם פּריוואַטען האַנדעל נישט טשעפּען. נישט דעם „אַרישען" האַנדעל און נישט דעם יודישען.

דער ווירטשאַפטס־מיניסטער ד״ר שמידט איז נישט קיין זעהר גרויסער יודען־פריינד. נישט ער און אויך נישט זיינע בעאַמטע פון מיניסטעריום, וואָס בעהאַנדלען איצט די יודען ווירקליך אַנשטענדיג, זיי זענען נישט קיין יודען־פריינד, אָבער זיי ווייסען איין זאַך:

— שטערט מען יודען אין האַנדעל, אַזוי ווערט זאַפּאַרט אַ גרויסער טייל פון יודישען קאַפּיטאַל אין דייטשלאַנד אַרויסגעשמוגעלט קיין אויסלאַנד: אַזוי ווערען זאַפּאַרט טויזענטער נישט־יודישע אַנגעשטעלטע און אַרבייטער אַרויסגעשטויסען אַלס אַרבייטסלאָזע; אַזוי פאַנגט זיך אָן דער ערשטער שריט צו כאַאָס אין גאַנצער עקאָנאָמישער סיסטעם אין דייטשלאַנד.

און דער ווירטשאַפטס־מיניסטער פערלאַנגט איין זאַך: ער פערלאַנגט, אַז כל זמן דער אַלגעמיינער פּריוואַטער האַנדעל איז נאָך אין דייטשלאַנד נישט סאָציאַליזירט, זאָל מען די יודען אין האַנדעל אויך לאָזען צורוה. דאָס קליינע שרייפעלע פון יודישען האַנדעל, טענה׳ט ער, טאָר פון דער גרויסער דייטשער ווירטשאַפט נישט אַרויסגעשרויפט ווערען. פאַלט עס אַרויס, דאַן וועט די גאַנצע מאַשין קאַליע ווערען.

מיט דעם שטאַנדפּונקט פעסט און זיכער, האָט דער ווירטשאַפטס־מיניסטער געפונען פאַר נויטיג אַרויסצולאָזען אין דער עפענטליכקייט אַט יענע בעפעהלען, וואָס האָבען איצט אַרויסגערופען אַזוי פיל גרימצאָרן געגען איהם אין דעם „ברוינעם הויז" אין מינכען — די בעפעהלען, אַז מען זאָל געגען יודישע געשעפטען נישט פיהרען קיין באָיקאָט און מ׳זאָל זיי פאַטראָנירען גלייך מיט נישט יודישע געשעפטען.

* * *

איצט האַלט עס שוין דערביי, אַז דאָס „ברוינע הויז" אין מינכען — די הויפּט־קוואַרטיר פון דער נאַצי־פּאַרטיי פאַר גאַנץ דייטשלאַנד — האָט דערקלערט אַנ׳עפענטליכע קריג דער נאַצי־רעגירונג אין בערלין און האָט אַרויסגעשיקט אַ בעפעהל איבערן לאַנד, אַז מען זאָל די פעראָרדנונג פון דעם ווירטשאַפטס־מיניסטער נישט פאָלגען און אַז מען זאָל די יודישע געשעפטען יאָ באָיקאָטירען.

וועט די דאָזיגע מלחמה לאַנג אָנהאַלטען?

וואַהרשיינליך אַזוי לאַנג ביז די גאַנצע פראַגע פון פרייען האַנדעל וועט איבערהויפּט געלעזט ווערען אין נאַצי־דייטשלאַנד. וועט דער רעכטער פליגעל זיגען און פרייער האַנדעל וועט אָנגעהן אין דייטשלאַנד, דאַן זענען פאַרהאַן האָפענונגען, אַז יודען וועלען פונדעסטוועגען פאָרט זיין אומגעשטערט אין זייער האַנדעל. וועט אָבער דער לינקער פליגעל זיגען, דאַן וועט קיין פּריוואַטער האַנדעל איבערהויפּט אין דייטשלאַנד נישט זיין און קיין יודישער — אַוודאי נישט.

די עקאָנאָמישע לאַגע אין ארץ־ישראל

פון פ. האַרנאָווסקי.

מער אַלעם וויל איך געבען אַן אַלגעמיינע איבערזיכט איבער דער יעצטיגער עקאָנאָמישער לאַגע און די פאָרטשריט אין ארץ־ישראל.

מער אַלעם איז ארץ־ישראל אַ לאַנד פון פיל פּאָליטישער און אינדיווידועלער פרייהייט, און די פרייהייט ווערט צוזאַמענגעוואַקסען מיט׳ן נייאַנגעקומענעם און ער ווערט אַ פערענדערטער מענש. קיין יוד אין ארץ־ישראל, בענקט נישט נאָכ׳ן גלות. און ווען ער איז געצוואונגען צו פאָהרען געשעפטליך אָדער קורירען, פלאָגט איהם און נאָגט אַ געפיהל — אַ היים, אין יענער היים, וואו דער יוד איז אומבעגרעניצט פריי. גאַנץ בעזונדער פיהלען זיך פריי און היימיש אין ארץ־ישראל פאָלגענדע 2 עלעמענטען: 1) דער פשוטער שטאָטישער אַרבייטער, וועלכער האָט אַבסאָלוט קיין קאָנקורענץ פון קריסטליכע, אָדער אַראַבישע אַרבייטער, פערדינט מינדעסטענס צוויי מאָל מעהר וויפיל ער האָט נויטיג אויף לעבענסמיטעל. מיט יעדען אָפּגעשפּאָרטען פּיאַסטער האָט ער די געלעגענהייט צו קויפען אַ שטיקעל באָדען אויף לייכטע בעדינגונגען אויף אויסצוצאָהלען. די קלימאַטישע און געזעלשאַפטליכע בעדינגונגען זענען זעהר גינסטיגע, אַזוי, אַז ער האָט די מעגליכקייט פון אַ פולער גייסטיגער בעפרידיגונג. ער בויט זיין אייגען לאַנד, זיך אַליין און זיין צוקונפט און דערביי לעבט ער אין דער געגענוואַרט שעהן, רוהיג און בעפרידיגט.

2) דער צווייטער עלעמענט, וואָס פיהלט זיך גליקליך און גייסטיג בעפרידיגט אין ארץ־ישראל, איז די יוגענדליכע אינטעליגענץ, וועלכע האָט פערבראַכט 12 יאָהר אויף שטודיען און ווען די צייט איז געקומען צו עקספּלואַטירען זייער וויסענשאַפט און נוצליך ווערען דער געזעלשאַפט, האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אין גלות זענען אַלע טירען פאַר זיי געשלאָסען חוץ משערי דמעות. ענטוישט, צוריקגעזעצט, גייסטיג רעזיגנירט. וואָס איז פאַר זיי געבליבען אין גלות?

אין ארץ־ישראל דאַגעגען האָבען זיי געפינען אַ נייע וועלט פון מעגליכקייטען, פון שטרעבען און שאַפען. אַלע טירען שטעהען פאַר זיי אָפען. נאָוואָמייסקיס ים־המלח־ווערק מיט אַ שטאַב פון 100 אינזשעניערען און כעמיקער, די רעגירונג בעשעפטיגט אין אַלע איהרע אונטערנעהמונגען הונדערטער אינזשעניערען: רוטענבערג׳ס עלעקטריש ווערק, לאָרד מעלטשעט׳ס כעמיש ווערק, „אירעק פּעטראָלעאום קאָמפּאַני", פּריוואַטע כעמישע און אייזען־ווערק, די שטאָט־פערוואַלטונגען פון ירושלים, חיפה, טבריה, צפת, יפו, די תל־אביב׳ער עיריה, בעשעפטיגען הונדערטער אינזשעניערען, און דאַן די הונדערטער פּריוואַטע ביוראָס,

קורץ דאָס איז אַלץ פאַר דער יוגענדליכער אינטעליגענץ.

נאָך דער אַרבייט, איז פאַרהאַן אַן אָפּערע, די טעאַטערס „הבימה", „אוהל", מטאטה, קאָנצערטען, פאָרלעזונגען, ספּאָרט, דער ים.

די יעצטיגע עקאָנאָמישע לאַגע פון לאַנד איז גלענצענד אין פערהעלטניש צו די עקאָנאָמישע לאַגע פון אַלע אַנדערע לענדער אין דער וועלט. אַ לאַנד, וואָס ווייסט נישט פון די פּאָדאַטקעס־מגפה, און דערביי האָט די רעגירונג אַן איבערפלוס אין דער קאַסע צוויי מיט אַ האַלב מיליאָן פונט און פעראיבריגט יעדען חודש, איבער הונדערט טויזענד פונט.

די הכנסות פון דער רעגירונג בעשטעהט 1) פון צאָל פון די אַריינגעפיהרטע סחורות, דערביי איז דער צאָל נישט קיין שווערער, אינגאַנצען ביי 10 פּראָצ. לויט דער פאַקטורע 2) 3 פּראָצ. פון באָדען־קויף און פערקויף און די קויפער צאָהלען עס לייכט. 3) פון די הכנסות פון פּאָסט, טעלעגראַף, באַהן א.א.וו.

דער שוואַכער עקאָנאָמישער פּונקט פון ארץ־ישראל איז דער שטאַרק פּאַסיווער האַנדעלס־בילאַנס און ביי דער היינטיגער צאָהל פון דער בעפעלקערונג אימפּאָרטירט ארץ־ישראל פון אויסלאַנד פאַר צוועלף מיליאָנען פונט יעהרליך און עקספּאָרטירט

(ווייטער זעה 8־טע זייט).

לינקע ליבע

(סקיצע)

פון ליאַלאַ קויפמאַן.

ווען ליזאַ האָט זיך געכאַפּט, איז שוין געווען צו שפּעט איבערצוטראַכטען און צו קווענקלען זיך. לעאָן האָט זיך שוין געפונען ביי איהר אין דער וואָהנונג: אין הויז איז, אַ חוץ זיי ביידע, קיינער נישט געווען; היינטער די פענסטער האָט געפינסטערט די נאַכט...

לעאָן האָט פערשטאַנען, אַז דאָס איז פון איהר שטאָלץ און עקשנות האָט זיך איינגעבראָכען, און מיט אַ זיכערען זשעסט פון אַ מאַנספּערשוין האָט ער איהר אַ ציה געטון צו זיך אַזוי, גלייך ווי ער טוט דאָס מיט איהר נישט דאָס ערשטע מאָל, גאָר ער האָט דאָס שוין געטון אַ סך, אַ סך מאָל...

* * *

„אייגענטליך, וואָס האָט דען פּאַסירט?" — האָט זי געטראַכט צומאָרגענס גאַנץ פריה, — „מיר האָבען זיך ליב איינע די אַנדערע, איך בין אַן אַלמנה, און ער... ער האָט נישט ליב די פרוי זיינע און ער האָט זי קיינמאָל נישט ליב געהאַט"..

ביים געדאַנק וועגען זיין ווייב האָט זי דערפיהלט דאָס, וואָס זי פלעגט אַלעמאָל פיהלען, בשעת זי פלעגט זיך דערמאָהנען, אַן איהר: אַ שאַרפע פריקרעקייט.

דאָס איז געווען די פריקרעקייט פון אַן אָנשטענדיגען מענשען, ווען מען די בוים צווינגט צו גנב׳ענען.

— הייסט עס, אַז איצט טיילען מיר זיך ביידע מיט לעאָנען, איך און יענע... — איז מיט שאַרפער קלאָרקייט דער געדאַנק דורכגעפלויגען ביי איהר אין מוח.

לעאָן האָט איהר פערזיכערט, אַז ער לעבט שוין לאַנג נישט מיט זיין ווייב, אַז זיי זענען מאַן און ווייב בלויז פאַר דער דרויסענדיגער וועלט. זי האָט דאָס אָבער עפּעס נישט געגלויבט.

זי האָט געגלויבט לעאָנען, ווען ער האָט זיך געשוואוירען, אַז ער ליבט זי, וואָרום זי האָט דאָס געזעהן, זי האָט דאָס געפיהלט. זי האָט אָבער נישט געגלויבט זיינע פרעמדע בעציהונגען צו זיין אייגען ווייב.

אַט דאָס טאַקע איז געווען די אורזאַכע, פאַר וואָס זי האָט מעהר ווי אַ יאָהר צייט זיך געוועהרט קעגען לעאָנען. נישט צוגעלאָזט איהם נאָהענט צו זיך.

ליזאַ האָט געקענט לעאָנס ווייב. און יעדעס מאָל ווען זי האָט איהם געזעהן מיט דער דאָזיגער הויכער פוללייביגער, צעוואַקסענער און הילכיג לאַכענדיגער פרוי, האָט אַ קעלט איהר דורכגענומען דאָס האַרץ.

זי וואָלט געוואָלט האָבען לעאָנען בלויז פאַר זיך אַליין; ער זאָל נישט האָבען קיין שום פערגאַנגענהייט — נישט קיין ווייב, נישט קיין זוהן... זי איז קיינמאָל נישט געווען ביי איהם אין הויז, זי האָט אָבער געזעהן ווי פאַר די אויגען די גאַנצע געמיטליכקייט פון זיין פאַמיליען־לעבען: זי איז געווען שרעקליך אייפערזיכטיג.

יענע, די הויכע, צעוואַקסענע און הילכיגע פרוי זיינע, האָט גאַרנישט פערדעכטיגט. ווען לעאָן האָט זי איינמאָל בעקענט מיט ליזאַן.

* * *

ליזאַ האָט זיך דערמאָהנט, די צאַרטע רייד און די הייסע ליידענשאַפט פון לעאָנען. נעכטען ביינאַכט איז ער געווען איהרער. און בלויז איהרער. היינט אָבער קענען זיי זיך נישט טרעפען און ווער ווייסט?... און נאָכאַמאָל און ווידעראַמאָל האָט זיך אַ פערדאַכט אַריינגעגנב׳עט אין איהר האַרץ.

פאַרנאַכט־צו איז דער אומעט נאָך גרעסער געוואָרען, צו איהם איז נאָך צוגעקומען דער ברענענדיגער וואונש צו זעהען לעאָנען, זי האָט דעם געפיהל געוואָלט בייקומען און נישט געקענט. ער האָט געזאָגט, אַז ער וועט מיט זיין ווייב היינט אָוענט זיין ביי די ווידראָוויטשעס.

אַ פערשיכורטע פון דעם דאָזיגען וואונש, האָט זיך ליזאַ מיט פיבערישער שנעלקייט אָנגעטון און איז אַוועק צו די ווידראָוויטשעס.

זי האָט געזעהן דעם בליק וואָס לעאָן האָט אויף איהר אַ וואָרף געטון ווען זי האָט זיך בעוויזען, אין דעם דאָזיגען בליק איז געווען פערוואונדערונג און פרייד. זי האָט אין דעם מאָמענט דערפיהלט אַז דער מענש איז איהר טייערער פון אַלץ אין לעבען און אפשר אויך פון דעם לעבען אַליין.

זיי האָבען זיך בעגריסט ווי פרעמדע, אָבער איין קליינע בעוועגונג פון זיינע ליפּען, אַ קוים בעמערקבאַרע בעוועגונג, וואָס בלויז זי אַליין האָט געקענט אויסכאַפּען, האָט זיי ביידען פעראייניגט, זי האָט זיך דערפיהלט אַזוי לייכט ווי אַ פייגעלע.

אין אַ שעה אַרום איז יענע געקומען. זי האָט הילכיג אָנגעקלונגען און לעאָן האָט אַ זאָג געטון:

— דאָס איז מיין פרוי, איך דער׳קען זי לויט דעם קלונגען.

פון לעאָנען איז מיטאַמאָל אַוועק די פריידיגע שטימונג. דאָס, וואָס ער, לעאָן, דער׳קענט לויט׳ן קלינגען די פרוי זיינע, האָט זי, עפּעס ווי בעליידיגט און צו וואָס האָט ער דאָס געדאַרפט זאָגען? ער וויל אַז אַנדערע זאָלען מיינען, אַז זיי זענען אַ צערטליך פּאָרפאָלק.

יענע איז אַריינגעקומען. אַ געזונטע, אַ הויך רייטבעקיגע, אַ טומעלדיגע, ווי אַלעמאָל ווען זי האָט יענע געזעהן, האָט זי זיך אין איהר איינגעשטאָכען מיט איהר בליק, זי האָט מיט די אויגען געגעסען דאָס פּנים איהרס., די פיגור, די פיס, די הענט, דאָס קלייד...

פאַר ליזאַן האָט שוין מעהר גאָרנישט עקזיסטירט יענעם אָוענט, אויסער זיי ביידע, לעאָן און זיין ווייב.

אַלצדינג איז פערשוואונדען געוואָרען: די מענשען, דער טומעל, דער געקלאַנג פון טיי־לעפעלעך, אַפילו זי אַליין איז אויך פערשוואונדען, געבליבען, געלעבט און געאָטעמט האָבען בלויז לעאָן און זיין ווייב.

ליזאַ זעהט ווי ער געהט צו צו זיין ווייב, ווי ער גיט איהר אַ קלאַפּ איבער דעם קיילעכדיגען אַקסעל:

— נו, זעץ דיך, זעץ זיך שוין טרינקען טיי!

אַט נעהמט ער זי אונטערן אָרעם און פיהרט זי צו צום טיש, זיי לאַכען, זיי זעצען זיך אַוועק ביינאַנד, איינס לעבען דאָס אַנדערע, זיי לאַכען...

ליזאַן דאַכט זיך, אַז מען האָט זי אונטערגעטויכט אין אַן אייז קאַלטער וואַנע, זי ציטערט ווי פון קעלט, די געדאַנקען מישען זיך איהר.

איינגאַנצען אַ צובראָכענע איז ליזאַ געקומען אַהיים, און דעם גאַנצען טאָג, נאָך דער שרעקליכער נאַכט האָט זי נישט אויפגעהערט צו וויינען. זי האָט פערשטאַנען, אַז קיין גליק וועט שוין נישט זיין... אַלעמאָל און אומעטום וועט לעאָן און זיין ווייב זיין מאַן־און־ווייב פאַר דער גאַנצער וועלט און זי וועט אַלעמאָל מוזען בעהאַלטען איהרע געפיהלען צו איהם. ציטערן עס זאָל חלילה עמיצער זיך נישט אָנשטויסען, יענע זאָל זיך, נישט דערוויסען, דאָס גליקליכע לעבען פון זיין ווייב זאָל נישט פערוואָלקענט ווערען... און דאָס וואָס זי, איז אומגליקליך דאָס געהט קיינעם נישט אָן. אַלעמאָל און איבעראַל איז יענע זיין ווייב און זי, עפּעס אַ צופעליגע „לינקע ליבע"...

* * *

ווען לעאָן איז געקומען צו געהן אין אָוענט האָט איהם ליזאַ בעגעגענט מיט טרעהרען. זי האָט לאַנג געוויינט, זוכענדיג צו ערקלערען איהם די געפיהלען און דעם ווייטאָג איהרען. ער האָט אָבער נאָר געקוועטשט מיט די אַקסלען:

— דאָס איז ווייבערישע היסטעריע, קינדמינגס, און מעהר נאַרישקייט, בערוהיג זיך...

מיט קושען און צערטליכקייט האָט ער זי געזוכט צו בערוהיגען. און זי האָט געפיהלט ווי דער נאָגענדער שאַרפער ווייטאָג פון איהר נשמה ווערט ביסלעכווייז פערטויבט...

מיטוואָך קאָנצערט-פּאַראַד

צוליב׳ן 25-יעהריגען יובילעאום פון מ. קיפּנים

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען וועט דאָס מוזיקאַלישע לאָדז האָבען די מעגליכקייט צו פייערן דעם 25-יעהריגען יובילעאום פון פּיאָנער פון יודישען פאָלקס-ליד און פעליעטאָניסט, מ. קיפּנים, וועלכער קומט פאַר דעם היינטיגען מיטוואָך אָוונד אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

דער דאָזיגער יובילעאום פערשפּרעכט צו זיין אַן איבעראַשונג און גרויסער סורפּריז פאַר די לאָדזער מעלאָמאַנען. עס וועלען אויפטרעטען די בעסטע קינסטלערישע קרעפטען פון וואַרשע: די ליבלינג פון לאָדזער פּובליקום די בעריהמטע פאָלקס-זינגערין זמורה זעליגפעלד, דער בעריהמטער אַרטיסט אירווינג דזשייקאָבסאָן, קאָנצערט-מייסטער פון דער וואַרשאַווער פילהאַרמאָניע ה׳ ה׳ מיעטשיסלאַוו פליבערבוים, באַריטאָן פון דער וואַרשאַווער אָפּערע ה׳ מאָסאַקאָווסקי, בײדע קינסטלערישע כאָרען פון לאָדזער „הזמיר" און „שיר" אונטער דער לייטונג פון די פּראָפעסאָרען פּיוווישים און זאַקס.

פון יודישען טעאַטער „פילהאַרמאָניע"

די פאָרשטעלונגען פון די בעריהמטע אַמעריקאַנער אָפּערעטען-סטאַר׳ס מעי שיינפעלד און אירווינג דזשייקאָבסאָן געהען אַראָפּ מיט גרויס ערפאָלג. היינט, מאָנטאָג אָוונד ווערט געשפּילט „אוי אַמעריקאַ" צום 14-טען מאָל, אַלס פאָלקס-פאָרשטעלונג.

היינט פאָלקס-פאָרשטעלונג פון „אורטייל"

אין יודישען „קאַמעראַל"-טעאַטער

כדי צו געבען אַ מעגליכקייט די ברייטערע פאָלקס-שיכטען צו בעזוכען די פאָרשטעלונג פון בינע ראָפּאָרטאַזש „דער אורטייל" וועט היינט געגעבען אַ ספּעציעלע פאָלקס-פאָרשטעלונג. איינהייטליכע פּרייזען.

25-יעהריגער יובילעאום פון אַרטיסט דוד האַמבורגער

דעם קומענדיגען דונערשטאָג פייערט דער פאַרדינסטפולער אַרטיסט דוד האַמבורגער זיין 25-יעהריגען יובילעאום פון זיין אַרבייט אויף דער יודישער בינע. ס׳האָט זיך געגרינדעט אַ ספּעציעלער יובל-קאָמיטעט, וועלכער וועט אַנפיהרען מיט דעם יום-טוב, ספּעציעל אויף דעם יובל זענען איינגעלאַדען געוואָרען אַרטיסטען פון דער ווילנער בינע און זיי וועלען נעמען אַנטייל אין דער גרויסער קאָנצערט-אַפּטיילונג, וועלכע וועט פאָרקומען נאָך דער פאָרשטעלונג.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 5-טען מערץ 1934

7 צייט-סיגנאַל. 7,05 גימנאַסטיק. 7,20 גראַמאָפאָן, ידיעות. 7,40 גראַמאָפאָן. 7,55 הויז-ווירטשאַפט. 11,50 פּרעסע. ידיעות. 11,57 צייט-סיגנאַל. 12,05 גראַמאָפאָן. 12,30 ידיעות. 12,33 מוזיק. ידיעות. 3,25 עקספּאָרט. קאָמוניקאַט. 3,40 גראַמאָפאָן. 3,55 פּידעל-קאָנצערט. 4,20 לידער. 4,40 לעקציע פּראָנצויזיש. 4,55 פאָרטעפּיאַן-קאָנצערט. 5,25 גראַמאָפאָן. 5,50 רעפּערטואַר אין די טעאַטערן. קאָמוניקאַט פון לאָדז. 6 — רעפּערטאַט. 6,20 זעלנערישע ראַדיאָ-צייט. 6,45 גראַמאָפאָן. 7,05 פערשידענעס. 7,25 רעפּערטאַט. 7,40 ספּאָרט. ידיעות. 8,02 מוזיק. 9 רעפּערטאַט. 9,15 קאָנצערט. 10 גראַמאָפאָן. 10,30 מוזיק. 11 ידיעות. קאָמוניקאַטען. 11,05 מוזיק.

• • •

פון אויסלאַנד

11,20 ווינען, סימפ. קאָנצערט. 3,10 הילווערסום, סימפ. קאָנצערט. 4 פּראַג, סימפ. קאָנצערט. 7,05 טאַלין, סימפ. קאָנצערט. 7,50 בעראָמינסטער — אָפּערעטקע. 8 — מאָסקווע, אָפּערע „קאַרמען". 8 בערלין, אָפּערעטקע. 8,45 רוים, אָפּערעטקע. 9,05 ווינען, אָפּערעטקע. 10,05 לאָנדאָן, סימפ. קאָנצערט. 10,10 הילווערסום, קאָנצערט.

די עקאָנאָמישע לאַגע אין ארץ-ישראל

(ענדע פון דער 7. זייט).

איינגעזעצן פאַר דריי מיט אַ האַלב מיליאָן פונט. דער דעפיציט איז זעהר גרויס און ווען דער צושטאַנד זאָל לאַנג אָנהאַלטען און ווערן כראָניש דורך דער פערמעהרונג פון דער בעפעלקערונג, וואָלט זיך נאָך פערגרעסערט דער אימפּאָרט. דער דעפיציט וואָלט דאַן געוואָרען קאַטאַסטראָפאַל. איבעריגענס, איז דער שווערער צושטאַנד אויך אַ נייע לענדער, וואָס בויען זיך אינטענסיוו, און האָבען נאָך נישט קיין אייגענע אינדוסטריע. דעם אומנאָרמאַלען צושטאַנד קאָן מען אָבהאַלטען אויף צוויי וועגען: פערגרעסערן דעם עקספּאָרט אָדער פערקלענערן דעם אימפּאָרט.

דער ערשטער וועג איז אַ עוואָלוציאָנערער, אַ לאַנגזאַמער און קאָן פאַר קיין פאַל נישט נאָכיאָגען אין דעריאָגען דעם אימפּאָרט, וועלכער ענטוויקעלט זיך מיט דערזעלבער געשווינדקייט מיט וועלכער עס ענטוויקעלט זיך דער אויפבוי פון ארץ-ישראל.

דער איינציגער וועג צו פערמיידען אין דער צוקונפט די קאַטאַסטראָפע פון פּאַסיוון האַנדעלס-בילאַנס בלייבט נאָר צו פּראָדוצירען אַלע אימפּאָרטירטע אַרטיקלען אין לאַנד גופא, דאָס הייסט עפענען פאַבריקען און אויסאַרבייטען אַלע אַרטיקלען, וועלכע ווערען ביז היינט אַריינגעפירט אין ארץ-ישראל פון אויסלאַנד און די פאַבריקען זענען אימשטאַנד צו שאַפען עקזיסטענץ-מעגליכקייטען פאַר נייע 35,000 — 40,000 פאַמיליען, וועלכע ווערען ווידער קאָנסומענטען פון דער היימישער פּראָדוקציע און שאַפען פרישע עקזיסטענץ-מעגליכקייטען פאַר נייע מיוענדער איינוואַנדערער.

איך מוז דערביי אויפמערקזאַם מאַכען, אַז נאָר די פאַבריקען האָבען אויסזיכט אויף ערפאָלג, וואָס זייערע פּראָדוקטען זענען קוואַליטאַטיוו נישט ערגער, ווי די אַריינגעפיהרטע פון אויסלאַנד. די ארץ-ישראל׳יגע פאַבריקאַנטען האַלטען זיך טאַקע ביי דער טאַקטיק און זיי האָבען זיך איבערצייגט אַז דאָס איז לייכט מעגליך. אין די נייע פאַבריקען האָבען זיי די נייעסטע מאַשינען און די בעסטע פאַכלייט. איך מוז דערביי בעמערקען, אַז די ארץ-ישראל-קינדער זענען אַזוי דורכגעדרינגען מיט דעם נאַציאָנאַלען געפיהל, אַז זיי פערלאַנגען נאָר תוצרת הארץ, ד. ה. אַלעס, וואָס ארץ-ישראל אַרבייט אויס. דער גוט - אָרגאַניזירטער פאַבריקאַנטען-פאַרבאַנד, אָרדענט איין זעהר אָפט אויסשטעלונגען אין די שויפענסטער מיט פּרעמיעס פון די ארץ-ישראלדיגע אויסאַרביימונגען.

די מעגליכקייט צו פערטרעטען דעם אימפּאָרט, ווערט לעצטענס זעהר שטאַרק אויסגענוצט פון די נייע איינוואַנדערער. אין פערלויף פון לעצטען האַלבען יאָהר, זענען געגרינדעט געוואָרען 1,30 נייע פאַבריקען פון אַלע בראַנזשעס. די ערשטע גרויסע ביער-ברויערי. אין ארץ-ישראל טרינקט מען ביער מעהר ווי ווייַן. אַ פאַבריק פון פלעשער, אַ פאַבריק פון שטאָלענע מעבעל-איינריכטונגען, אַ גרויסע פאַבריק פון אייזענגאַלאַנטעריע. אַנ׳עלעגאַנטע און מאָדערנע זיידען-פאַבריק פון 86 זייד-שטיהל מיט פאַרבערייַ און אפּרעטור. אַלע פאַבריקען האָבען אויסזיכט אויף גוטען ערפאָלג.

מעלדונג

אַ הנהלה-פאָרשטעלונג אין שטאַטישען טעאַטער. אויף פרייטאָג, דעם 9. מערץ ה.י. אָרגאַניזירט די באַראַנאָוו-ביאַליסטאָק אַ גרויסע הנהלה-פאָרשטעלונג אין שטאַטישען טעאַטער פון דער סטאַנציאַ בעלע פּיעסע דער „חבר". בילעטען פון 35 גר. ביז 2.30 שוין צו בעקומען.

דער סעקרעטאַריאַט גיט אויך אַרויס הנהלה בילעטען אין די בעסטע קיבאַס, ווי אויך אין קאַר מעראַל - טעאַטער. דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג מעהרען טאָג אויף אַל. קאָשטשושקי 9, טעל. 191-50 פון 10 פריה ביז 10 אָוונט.

Dr. Wołkowyski

4 ציגעל-גאַס 4, טעל. 216-90

נעהמט אָן אין הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען. מענער-שוועכע

אויפנאַהמס-שעה׳ן פון 8–1 מיטאָג און 5–9 אָוונט.

קלײנע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

ס׳ווערט געזוכט אַ שיק-יונגעל פּ... סאָדסקיעגאָ 22, רעכטע אָפיצינע, 2-טע שטאָק, וו. 35.
..58

פערשידענעס

אַנ׳אָבנעהמער פון קאַמגאַרן-שפּינ... אויך ביי בוימוואָלענע שפּינער זוכט אַ... ערנסטען שותף מיט קאַפּיטאַל צו פער... גרעסערן דאָס געשעפט. אָפּערטען אַ... אַדמ. אונטער „Alta"
..50

איך זוך אַ שותף אָדער אַ דזשענ... ושאַוועצע אָבצוגעבען אַ פריזיר-אַנשטאַלט... צו ערפאַהרען פּאָמאָרסקאַ 14, וו. 4/5

לעכער און געוואַלדריסען פון דאַמען און הערען-גאַרדעראָבען ווערען קינסטלעך... און נישט צו דערקענען אין אָרדנונג גע... מאַכט צו זעהר ביליגע פּרייזען. נאַ... לידקאָן 12 (נייע נומ.) אין דער קאָנט... שטאַפּערייַ.
..57

געלעגענהייטליך צו פערקויפען אַ... אויסלענדיש ניי-הענדשקע = מאַשינען... 12 X 20 צענט. שרודמיעסקאַ 27, וו. ...

Zagubiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na ...15.– na imię Izak Czerniakow, ...l. Nowomiejska 3. 852

Zgubiłam paszport i metrykę urodzenia na imię Liba Garfinkiel, Leszno 40. Zwrócić takowe pod powyższym adresem. 849

ראַקאַלען

אַנ׳אָרט צו שלאָפען פאַר אַ יונג... מאַן אויף פּאָלודניאָווע 15, ביי פּריוו...

וויכטיג פאַר דאַמען

נאָר 2 זל. ווערען פאַר 2 איבערגע-מאַכט די עלטעסטע

היטען!

אויף גאַנץ ניי און אויך נייע היטען צו 3.50 געדעקט די אַדרעס

Modystka „TOLA"
23 Zawadzka 23
II wejście parter.

שיימלען
צו בעקומען
ק ע ר ש,
סטאַרעוואַ 15

קאַנקורענץ!

צוליב׳ן קריזיס זענען די פּרייזען געוואָרען בעדייטענד פערקלענערט אין מיין פריזיער-אַנשטאַלט פאַר דאַמען און הערען

מ. קופּקאַ, לאָדז

פּאָלודניאָווע 12 (רוג פּילסודסקיעגאָ) טעל. 119-40

מענער-סאַלאָן:		דאַמען-סאַלאָן:	
ראַזירען מיט קאָלאָנסקע	15 גר.	שערען	40 גר.
שערען	30 גר.	אָנדולאַציע	80 גר.
שערען אַ יונגעל	20 גר.	אָנדולאַציע מיט שערען	1 זל.
קאָפּ-וואַשען	20 גר.	וואַסער-אָנדולאַציע	
מאַסאַזש	20 גר.	מיט קאָפּ-וואַשען	1.50 זל.
אַ חוץ פרייטאָג און שבת		מאַניקור 30 גר. שבת	40 גר.

בעמערקונג: פרייטאָג, שבת און יום-טוב זענען די פּרייזען פון ראַזירען 20 גר. שערען 40 גר. אין דאַמען-סאַלאָן זענען די פּרייזען פרייטאָג, שבת און יום-טוב אַמוואָס געהעכערט.

דער דאַמען- און הערען - סאַלאָן ווערט געפיהרט דורך די בעסטע פאַכמענישע קרעפטען. ערשטקלאַסיגע בעדינונג! ביטע קומט און איבערצייגט אייך!

„OMEGA" לעמשניצע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

גלובנאַ 9, טעל. 142-42

ס׳ווערט אָנגענומען אויף׳ן אָרט, וויזיטען אין דער שטאָט. נאַכט-הילף. ערצטליכע אַנאַליזען. קוואַרץ-לאַמפּ. רענטגען. דיאַטערמיע.

בעראַטונג 3 זל.

Dr. S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
וואָוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 4–9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 8–2 נאָכמ.

זיכערע הילף און אַ רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ שמערץ און אָהן בלוט-פאַרגיפטונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס אָהן פיס.

פערלאָזט נישט די קראַנקהייטען, ווייל דער איינפאַל-ברוך וואַקסט גרויס און אַ מענטשען-קאָפּ, און עס קען טרעפען אין דעם פיס אָדער דער קראַנקער אין אַ גרויסער סכנה, דורך אַ ... די קושקעס קען ער בראַנזשע און שמערצליך. ספּעציעלע נוטצע הייל-בעהאַנדלונגען ... דעם ערשטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, ... ספּעציעלע הייל-באַרטען און ... פאַר פערקריפּלטע פיס און פלאַטפיס, ווי אויך קינסטליכע געמאַכטע פיס.

אויפנאַהמס-שעהן פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

זייט דעם ערשטען אָקטאָבער ד. י. ווערען אַלע פּראַקטיק אין מיין אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט נור פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.

אַכטונג

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

מען נעהמט אויך אָן מיטגלידער פון דער קראַנקען-קאַסע.

הערצליכען דאַנק!

איך ערקלער העפנטליך, דאָס 3 מאָל בין איך געוואָרען אָפּערירט אויף מיין ברוך-קראַנקהייט און יעדעס מאָל אָהן ערפאָלג, אַזוי אַז איך בין געווען פערצווייפעלט, ביז איך האָב מיך אין לעצטע 1932 געווענדעט צו דעם ספּעציאַליסט-אָרטאָפּעד דיר. י. ראַפּאָפּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 (פראָנט, פּאַרטער), ביז איך מיט דעם מיר פערליכען אָרטאָפּעד. הייל-באַנדאַזש זאָגט אַ געזונדער מענש געוואָרען. זייט דאַן פיהל איך זיך זעהר גוט און בין געוואָרען ווידער פאָלשטענדיג פיזיש אַרבייטספעהיג און בין זעהר צופרידען, פאַר וועלכעס איך דריק היערמיט אויס מיין הערצליכסטען היימען דאַנק.

(—) ראָבערט האַרטמאַן, לאָדז, פאַבריקאַנט, פראַנציסקאַנער 34.
(15)

Dr. med. B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 40, טעל. 131-86

נעהמט אָן פון 3–4 נאָכמיטאָג און פון 7–8 אָוונט.

Dr. Wajnberg

ספּעצ. פון לונגען, הערץ און סקלעראָזי-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אָוו.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9 — 1 פאָרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

LECZNICA chorób uszu, nosa i gardła

מיט שטענדיגע בעטען

עס אָרדינירען די דאָקטוירים:

Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

Dr. med. Ignacy Grynberg

ספּעצ. פאַר אינערליכע קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 17, טעל. 174-15

נעמט אָן פון 6 ביז 7 אָוונט.

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

נעהמט אָן פּריוואַט

זגערזשער 1 (אַנטקעגען אַלטער מאַרק 15)

טעל. 123-47. נעהמט אָן פון 6–8 אָוו.

לעמשניצע-פּרייזען.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אַפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פאַר׳ן אינהאַלט און פאַר מיין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע... אָפען פון דער...

... פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט דעם פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוהאַלטען פאַר דעם אַנאָנס

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאָר׳ן טעקסט—8 גר. פרייטאָג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט—40 ... —60 ... 4
אונטער׳ן טעקסט—12 ... —18 ...
אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קלײנע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman